Proletari din toate țările, uniți-vă!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

Primii pași în balet

IN ACEST NUMĂR:

Ce aptitudini aveți?

Paradoxurile navigației spațiale

OMUL CARE N-A FOST LĂSAT SĂ MOARĂ

În Mexico-City și Acapulco

O ședință de hipnoză

de Arkadi Gaidar

ANUL XXII

51

(1136)

23 decemb. 1966

12 pagini, 1 leu

Gool!!!

Foto: I. Doliaghin

G. Handjian — *Zile de iarnă (ulei)*

PROZĂ

O ședință de hipnoză

Era vorba, fără îndoială, de o stare patologică. În fiecare după-amiază, în jurul orei trei, aruncam de pe umeri halatul moale, de spital, mă îndreptam pe coridoarele Institutului de boli nervoase spre scara neagră ce cobora la etajul inferior și mă opream multă vreme în fața ușii închise a bucătăriei. Acolo, pierzîndu-mi cunoștința, cădeam într-un leșin adînc.

Într-o zi, cînd toate mașinile de la etajul de jos erau în repaus și zgomotul lor nu-i mai amețea pe bolnavi, cînd bîzîitul curentului electric încetase și se auzeau numai zgomotele pe care le făceau figurile mutate pe tabla de șah a veșnic neliniștitului aviator Cekmenev, cu trupul plin de răni și pe jumătate înnebunit, se ivi în salon sora și-mi spuse scurt :

— Golikov, la doctor, pentru hipnoză.

Am ieșit din salon liniștit, însoțit de privirile curioase ale celorlalți bolnavi.

— E absolut necesar, îmi spuse doctorul. Ia loc, destinde mușchii și încearcă să nu te gîndești la nimic.

Mi-a cerut să iau loc.

Am luat loc.

Mi-a cerut să mă întind.

M-am întins.

Apoi doctorul, pe un ton egal, monoton, a început să mă convingă că aș vrea să dorm, că pleoapele mi s-au îngreunat, că am ațipit, că dorm de-a binelea...

Dar toate astea nu erau adevărate, întrucît în momentul acela nu-mi era deloc somn și îmi treceau prin cap tot felul de gînduri prozaice în legătură cu micul dejun : și astăzi au să ne dea lapte bătut sau cacao cu lapte.

Mă simțeam și oarecum stingherit gîndindu-mă că doctorul se străduie pentru mine, iar eu...

Ascunzîndu-mi zîmbetul în colțul gurii, am hotărît să devin serios. Dar în clipa aceea cineva mi-a atins tîmplele cu niște mîini catifelate și, tresărind, am deschis ochii, pe neașteptate.

Doctorul zîmbea.

În fața mea, lîngă masă, era un asistent, care apăruse nu știu de unde și scria ceva într-un caiet.

— Cum vă simțiți ? Arătați foarte bine, deși n-ați dormit decît cinzeci și patru de minute.

Nu știam cît am dormit, patru sau cincizeci și patru de minute, dar eram sigur că doctorul nu spunea adevărul, deoarece fața-mi era rece și, neîndoielnic, palidă.

— Doctore, i-am spus, făcîndu-i un semn cu capul spre asistent, ce scrie ?

— Mai tîrziu, îmi răspunse doctorul.

Dar nu m-am lăsat.

Atunci, m-a luat de mînă și m-a întrebat :

— Vă mai amintiți de istoria cu maghiarii ?...

În clipa aceea dușumeaua se cutremură sub picioarele mele ca sub explozia unui obuz. M-am așezat pe un scaun, am sorbit cu sete apa din paharul ce mi-l întindea doctorul și i-am răspuns zîmbind :

— Cum să nu-mi amintesc ?

Întîmplarea se petrecuse în anul de foc 1919. Brigada de fier a elevilor fusese aruncată în spărtura pe care o făcuseră petliuriștii, așa cum se aruncă ultimul sac de pămînt pentru a opri, fie și pentru o clipă, năvala apelor unui baraj distrus de furtună.

Era amiază.

Nu ploua.

Cerul era la fel de cenușiu ca și mantalele elevilor înșirați în linie, ca și fețele lor încruntate, pline de o hotărîre rece.

Lupta nu începuse încă, dar trebuia să înceapă curînd.

Printre liniile de apărare își făcuse loc bucătăria batalionului. Deodată, un obuz începu să vijîie, despicînd pînza cenușie a văzduhului și își înfipse mînios patruzeci din cele două sute cincizeci de schije în atelajul bucătăriei noastre.

— Comandant de companie, îmi strigă, apropiindu-se de mine în goană, ajutorul de comandant al regimentului. Bătălia e aproape, iar oamenii sînt flămînzi. Du-te la comandament și cere, din partea mea, să ne trimită conserve. Dacă n-au conserve să trimită slănină și apă fiartă, pentru ceai.

Am făcut stînga-mprejur și-am plecat. Cărarea șerpuia între tufișuri. Mă duceam la ai mei.

În fața mea se întindeau lanțurile de trăgători. Eram deci liniștit. Și atunci cînd am auzit din spate un tropot de cai, nici n-am întors capul. M-am dat pur și simplu la o parte, să fac loc călăreților.

Dar pe neașteptate tropotul cailor încetă. Simțeam răsuflarea fierbinte a cailor chiar în spate. Apoi am auzit zăngănitul unui închizător și țeava rece a unei arme mi s-a lipit de ceafă.

Indignat de gluma cavaleriștilor, am întors capul încet, altfel mi-ar fi găurit țeasta, și am simțit că-mi dau pe loc sufletul, căci în locul cavaleriștilor noștri am găsit două uniforme cu tunici roșii și șalvari de postav, cum nu se pomeneau printre ostașii roșii.

„Oricît de greu, oricît de înfricoșător ar fi, ăsta-i sfîrșitul", mi-am spus într-o fracțiune de secundă.

M-am îngălbenit și am început să mă clatin deoarece, conform unei logici elementare, o dată piedica ridicată și țeava proptită în ceafă, trebuia să se declanșeze și trăgaciul.

— De-al nostru ! — spuse scurt unul din ei.

Pinteni în pîntece, biciul pe crupe și iată-mă-s din nou singur.

Mă uit în jur, fac cîțiva pași înainte și mă așez pe un buștean.

Totul fusese atît de sălbatic și atît de absurd. Dar chestiunea era clară : în spatele nostru erau petliuriștii, iar experiența războiului și bunul simț, într-un cuvînt totul, totul îmi spunea că trebuia să fiu mort.

...Departe, în flancul stîng, acționa brigada maghiarilor roșii. Unitatea fusese înfrîntă și doi ostași alergau să comunice vestea comandamentului nostru.

— Ce curios ! îmi spuse doctorul. Fără îndoială că acum nu vă mai aduceți aminte, dar la noi există următoarea însemnare : „Unuia dintre ei, celui din partea dreaptă îi lipsea de pe piept un nasture de alamă..."

— Da, nu-mi aduc aminte.

— Amintirea e în subconștientul dumneavoastră și pentru totdeauna, îmi spuse doctorul drept concluzie.

Arkadi Gaidar

ISTORIE LITERARĂ

Don Quijote în Rusia

Prima traducere, fragmentară, a operei fundamentale a lui Cervantes a apărut în Rusia cu o întîrziere de mai bine de două sute de ani, mai exact în 1769. Apoi, către mijlocul secolului următor, la 1838, a apărut prima traducere integrală, în versiunea lui K. P. Masalski.

Dar referirile la opera lui Cervantes sînt mai vechi. Ele pot fi întîlnite în lucrările lui V. K. Trediakovski și A. P. Sumarokov.

La sfîrșitul secolului XVIII, numele faimosului cavaler, cu semnificațiile ce i se atribuiau pe atunci, era tot mai des întîlnit în operele scriitorilor ruși. Radișcev l-a caracterizat în primul cînt din poemul „Bova", compus după întoarcerea lui din deportare, iar mai tîrziu în „Călătorie de la Petersburg la Moscova". Pușkin a remarcat pentru prima dată acest lucru în articolul „Alexandr Radișcev".

De altfel, Pușkin a fost unul din cei mai fideli cititori și interpreți ai operei lui Cervantes. În „Spovedania unui autor", N. V. Gogol amintește că Pușkin a încercat să-l convingă să scrie o operă de respirație largă, folosind exemplul scriitorului spaniol : „care, cu toate că a scris cîteva povestiri remarcabile, dacă n-ar fi întreprins scrierea lui Don Quijote, n-ar fi deținut locul pe care îl ocupă astăzi printre scriitori".

Zece ani după moartea lui Pușkin, Belinski a început să se ocupe, îndeaproape, de opera scriitorului spaniol. De altfel, el a fost și principalul comentator al versiunii lui Masalski, amintită mai sus. Criticul rus a semnalat, printre primii, laturile profund realiste ale romanului. Pînă atunci, interpretarea evidenția, mai ales, caracterul romantic al personajului și al acțiunii, ignorînd paginile de un profund realism al operei lui Cervantes.

În perioada care a urmat, imaginea lui Don Quijote a fost adesea utilizată cu valențe publicistice de către Herțen, Cernîșevski și Dobroliubov.

Marii prozatori ruși ai secolului XIX, Turghenev și Dostoevski, s-au oprit îndelung asupra romanului spaniol în discuție. Turghenev a scris un articol, ce își păstrează și astăzi o anumită valoare, cu titlul semnificativ „Hamlet și Don Quijote". Dostoevski a revenit nu o dată asupra romanului și a îndrăgit nespus de mult figura lui Don Quijote, pe care îl considera „cel mai nobil dintre toți cavalerii care au existat în lumea asta, cu inima cea mai simplă și cu una din cele mai mărețe inimi omenești". Iar în jurnalul lui l-a calificat pe prințul Mișkin drept „un nou Don Quijote".

Dramaturgia și teatrul rus și sovietic și-au îndreptat adesea privirile spre opera lui Cervantes. Dramatizarea romanului a fost întreprinsă la începutul acestui veac, iar prima piesă sovietică de teatru care a folosit romanul spaniol se datorește lui Lunacearski, care a scris „Don Quijote eliberat". O operă de maturitate a dramaturgiei sovietice este, însă, „Don Quijote" de M. A. Bulgakov. Anul acesta, teatrul MHAT a pus în scenă piesa lui V. N. Korostîlev, „Don Quijote în luptă".

PUBLICAȚII NOI

„Limba rusă"

Șirul publicațiilor literare sovietice se va completa, curînd, cu o nouă revistă, intitulată „Limba rusă". După cum se poate vedea chiar din titlu, noua publicație este destinată studiilor cu caracter lingvistic, dar ea nu se va adresa cercetătorilor de specialitate, ci publicului larg, tuturor acelora care folosesc zi de zi limba rusă acasă, pe scenele teatrelor, la lucru, în operele literare sau în cuvîntări festive și ocazionale. De aceea, principala misiune a revistei va fi popularizarea cunoștințelor lingvistice și lupta pentru folosirea corectă și pentru puritatea limbii literare.

Revista va publica articole despre acurateța limbii scrise și vorbite și studii despre stilul literaturii ruse clasice și contemporane. O preocupare de frunte a revistei va fi analiza tendințelor actuale în dezvoltarea limbii vorbite și a limbii operelor literare. Dezvoltarea rapidă a mijloacelor moderne de comunicare a avut ca urmare transformarea presei, radio-ului, televiziunii și cinematografului în adevărate laboratoare de prelucrare și înnoire a limbii. De aceea, redacția revistei amintite își propune să acorde un spațiu larg limbajului utilizat de ziare, de emisiunile de radio și televiziune, de filmele de artă și documentare.

Chiar din primele numere revista va publica o seamă de articole despre limba operelor literare contemporane și despre limbajul scenic folosit de actorii de limbă rusă.

cartea

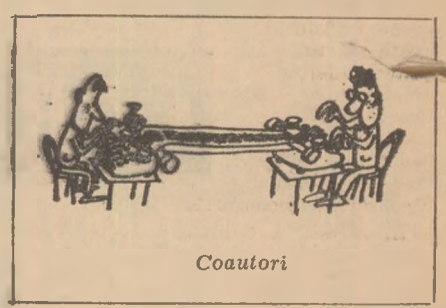

Coautori

EDITORIALE

Cartea franceză

În cursul ultimilor douăzeci de ani, editurile sovietice — a arătat recent „Les nouvelles de Moscou" — au publicat aproape 5 000 de traduceri de cărți franțuzești, într-un tiraj total de 100 000 000 de exemplare. Anul acesta, tirajul cărților semnate de autori francezi a trecut de 1 500 000 de exemplare.

Un adevărat eveniment în această ordine de idei este socotit de publicația amintită începerea publicării unei ediții de Opere complete de Zola, în douăzeci și șase de volume. Printre lucrările care au apărut sau care urmează să apară în 1966—1967 în editura „Iskusstvo" cităm : „Cercul familiei și șapte înfățișări ale dragostei" de André Maurois, opere alese în două volume de Beaumarchais, „Gargantua și Pantagruel", „Povestea unui țăran" de Erckmann-Chatrian, traduceri din Ronsard, Villon, Victor Hugo, Verlaine. În cursul anului viitor vor apărea, de asemenea, primele două volume dintr-o ediție în paisprezece volume din opera lui George Sand.

Dintre traducerile de scriitori contemporani, cele mai revelatoare sînt : „Clochemerle" de Gabriel Chevallier, „Week-end la Zuydcoote" de Robert Merle, „Întîlnire la Bruges" de Armand Lanoux, scriitor popular în U.R.S.S., „Marea răbdare" de Bernard Clavel, opere alese de Prévert, cîteva romane de Simenon, „Literatronul" lui Robert Escarpit, „Viața lui Cézanne" de Perruchot etc.

MERIDIANE SOVIETICE

Instantanee din ultimele zile ale anului

— Are să mai vie iarna anul ăsta? — se întrebau pînă mai zilele trecute moscoviții, sătui de cerul mereu mohorît, de plafonul mereu jos al norilor, de ploi și o umezeală ce păreau că nu se mai sfîrșesc. Și deodată, spre mulțumirea generală, iarna s-a instalat în drepturile ei: mercurul termometrelor a coborît mai întîi la minus 16 grade, apoi la minus 20 grade.

Spuneam spre „mulțumirea generală" întrucît iarna nu întrerupe niciodată ritmul normal al vieții moscovite. Pensionarii se plimbă calmi prin parcuri (se știe doar că aerul proaspăt face bine !), copiii se dau pe gheață sau improvizează meciuri de hochei, sport foarte popular în U.R.S.S., pe la toate colțurile de străzi se vînd crizanteme, cererea de înghețată e la fel de mare ca în toiul verii, cei cu tabieturi mai pașnice sînt cuprinși de fiori privind la bărbații și femeile — „morse", cum li se spune pe aici — care fac băi înghețate în rîul Moscova. Numai Societatea orășenească pentru protecția naturii pare să fie cu gîndul la primăvara viitoare, întrucît i-a convocat pe horticultorii amatori la un ciclu de prelegeri despre cultivarea trandafirilor.

Apropierea Anului nou se face simțită pretutindeni. Ziarele anunță zilnic că alte întreprinderi și-au îndeplinit planul anual înainte de termen. În toate casele au început, febrile pregătiri pentru sărbătorirea anului ce vine. Magazinele cu obiecte pentru cadouri cunosc o tradițională afluență de cumpărători, ilustratele pentru felicitări s-au și epuizat, atelierele de croitorie sînt pur și simplu asaltate, vitrinele se îmbracă și ele, rînd pe rînd, în luminoase straie sărbătorești.

La 24 decembrie se vor trage la sorți cîștigătorii unei loterii organizate în cinstea Anului nou. Pentru cine dorește să cunoască mai multe amănunte, putem adăuga că s-au vîndut 7 000 000 de bilete, întrucît premiile sînt cît se poate de atrăgătoare: turisme „Volga" și „Moskvici", motociclete, frigidere, magnetofoane, aparate fotografice etc. Numele cîștigătorilor vor fi publicate în ziua de 30 decembrie.

În sfîrșit, evenimentul care a reținut zilele trecute atenția melomanilor moscoviți — și se știe că aceștia sînt în număr foarte mare — a fost concursul dirijorilor din U.R.S.S. care s-a desfășurat în Sala mare a Conservatorului. La prima etapă a competiției au luat parte 55 de muzicieni din 24 de orașe. Pentru a doua etapă juriul, sub președinția lui Kirill Kondrașin, a selecționat 17 concurenți, în loc de 12 cum prevedea regulamentul, avînd în vedere foarte buna pregătire a participanților. În sfîrșit, duminica trecută au devenit cunoscute rezultatele și, o dată cu ele, numele unor tinere talente despre care, desigur, se va mai vorbi mult.

Moscova, decembrie

Iuri Markov

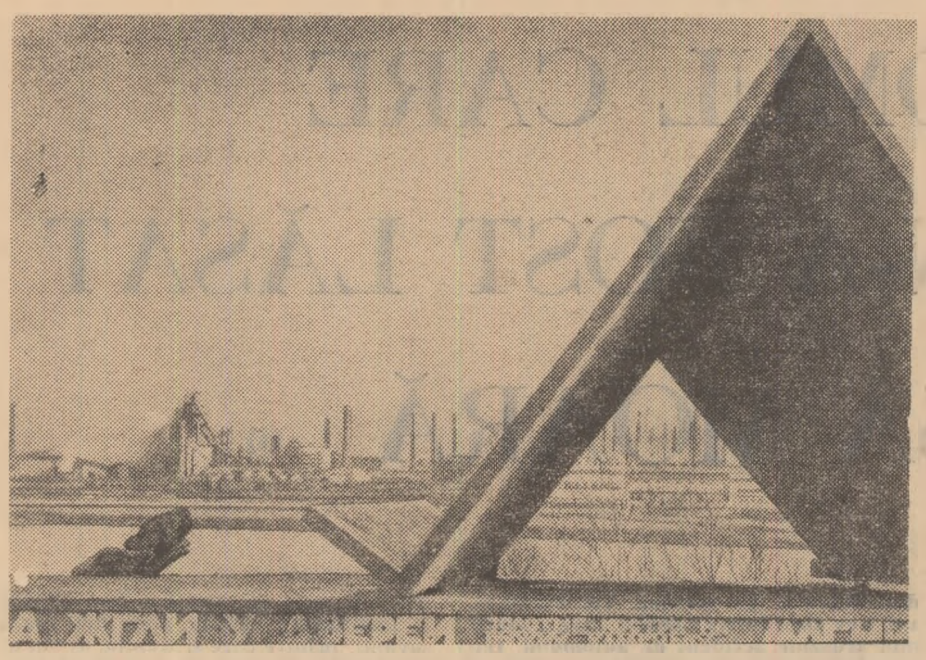

Acum 33 de ani s-a aprins flacăra primului furnal al Magnitogorskului. Monumentul imortalizează eroismul constructorilor combinatului.

INDUSTRIE EXTRACTIVĂ

Acolo unde mineralele sărace fac avere

Cinci ani după sfîrșitul războiului, toate puțurile de mină și furnalele de la Krivoi Rog fuseseră reconstruite și producția depășise nivelul antebelic. De atunci, pe solul roșu al acestei regiuni, constînd practic aproape numai din minereu de fier, o mină s-a alăturat alteia, iar furnalele și laminoarele s-au înălțat aproape în serie. În ultimii 15 ani curba producției a urmat o pantă ascendentă constantă.

La Krivoi Rog se găsesc cinci combinate de îmbogățire a minereului, numele lor fiind date de punctele cardinale în care se află amplasate. Fiecare posedă o exploatare la zi, concasoare, instalații de îmbogățire prin separarea magnetică a fierului de celelalte elemente și fabrici de aglomerare care transformă concentratul pulverulent de fier în brichete poroase, cu care se încarcă furnalele. Capacitatea lor totală de prelucrare se ridică la 13 milioane tone de minereu.

Exploatarea la zi de la „Iugok" (Combinatul sudic), de pildă, se întinde pe 6 km pătrați mergînd pînă la 120 m adîncime. Minereul este extras de pe terase înalte de 10-15 m. Excavatoarele încarcă în trenuri fragmentele de rocă rezultate din explozii. Cîte o locomotivă de 150 tone trage după ea șapte vagoane cu 560 tone minereu și, șerpuind în jurul exploatării, le duce pînă la concasoare.

Dacă aici operațiunile sînt atît de simple, de ce mai continuă extragerea din mine? Pentru că acolo se află minereurile bogate, care conțin 45-60 la sută fier și la care încă nu se poate renunța. Cele de la suprafață sînt considerate sărace, căci au sub 45 la sută fier. În bazinul de la Krivoi-Rog rezervele de minereu se ridică la 20 miliarde tone, din care 90 la sută sînt sărace și 10 la sută bogate. Pentru moment cel puțin, ultimele ar fi suficiente din punct de vedere cantitativ. Atunci de ce, în ciuda investițiilor foarte mari pe care le necesită, s-a recurs la construirea combinatelor de îmbogățire? Pentru că rentabilitatea lor se dovedește mai mare. O tonă de fontă obținută din minereuri sărace și îmbogățite este mai ieftină decît una provenită din minereu bogat, dar extras din subteran. În exploatările la zi se poate aplica mai ușor tehnica avansată și realiza o productivitate a muncii mult mai ridicată. O explozie în subteran dizlocă 20 tone de minereu față de un milion la suprafață. Screperul din mină are o capacitate de 0,1 tone pe cînd excavatorul apucă dintr-o dată 6 sau chiar 8 tone. În plus, în exploatările la zi se poate asigura un flux neîntrerupt, necunoscut în mină.

Din mine sau din combinatele de îmbogățire minereul ia drumul celor șapte furnale de la „Krivoistal", iar de acolo lingourile de oțel parcurg cîțiva kilometri de șosea asfaltată pînă la cele șapte laminoare pe care le părăsesc sub formă de oțel profilat, rotund, bandă sau sîrmă.

În 1966 cei 30 000 de comsomoliști de la Krivoi Rog au fost răsplătiți cu ordinul „Drapelul roșu", pentru că, în ultimii șapte ani, au reușit să schimbe înfățișarea regiunii colaborînd la construirea a cinci combinate de îmbogățire, a patru furnale noi și a șoselelor din orașul minerilor și metalurgiștilor. O întîmplare edificatoare mărturisește elanul lor. Cînd la „Iugok" a trebuit să se coboare un inel de beton de 35 000 tone într-o groapă de 45 metri adîncime, aceasta a fost năpădită de pînza de apă subterană. Pompele nu mai prideau cu evacuarea ei și atunci tinerii au intrat pînă aproape de brîu în apa rece ca gheața și au instalat pontoanele necesare pentru ca excavatoarele să-și poată relua activitatea. La asemenea acte de eroism se adaugă îndeplinirea zilnică, precisă a planului, care implică o muncă continuă, dificilă, poate chiar monotonă și tocmai de aceea prețuită la justa ei valoare.

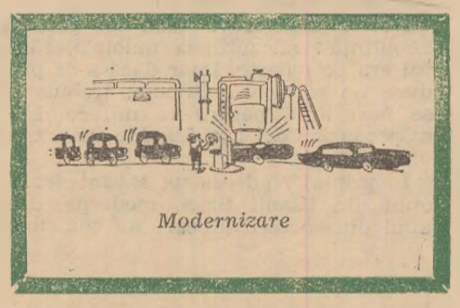

Modernizare

EXPOZIȚII

„Inprodmaş — 67"

Este denumirea prescurtată a expoziției „Material mecanizat și automatizat modern, echipament de ambalaj și mijloace de întreținere destinate industriei alimentare", care își va deschide porțile în luna mai a anului viitor în parcul Sokolniki din Moscova. Cu prilejul unei recente conferințe de presă reprezentanți ai Camerei de comerț, a U.R.S.S., organizatorul expoziției au făcut cunoscut că în cadrul acestei noi manifestări internaționale din capitala Uniunii Sovietice vor fi prezentate cele mai recente realizări în construcția de mașini și echipamentului necesar industriei alimentare, precum și aparatura ce urmează a îmbunătăți și simplifica desfacerea produselor.

O deosebită atenție, a arătat între altele Evgheni Pitavranov, vicepreședinte al Camerei de comerț sovietice, va fi acordată mijloacelor de mecanizare și automatizare și utilajului destinat ambalării și împachetării mărfurilor.

Cum e și firesc, Uniunea Sovietică va fi principalul expunător. Produsele pe care le va prezenta, cu concursul a 25 de ministere și departamente, a 17 institute de cercetări și a unui mare număr de întreprinderi și organizații comerciale, vor ocupa trei pavilioane.

În standuri vor fi expuse mostre care demonstrează utilitatea ultrasunetelor în industria alimentară, distribuitoare automate, diverse tipuri de separatoare, echipament pentru transportul făinei fără ambalaj, mașini de căpăcit care acționează sub vid precum și linii automate ultramoderne pentru fabricarea mezelurilor, îmbutelierea băuturilor alcoolice, sucurilor etc., etc.

O expoziție internațională cu o astfel de temă este organizată pentru prima oară în lume, așa că vestea a fost primită cu cel mai viu interes. Pînă în prezent și-au exprimat dorința de a participa la ea peste 200 de firme străine de specialitate. Printre numeroasele firme occidentale care vor fi prezente între 16-29 mai la Sokolniki, se numără și „Consolidated Packaging Machinery Corporation" (S.U.A.), „Lloyds Industries Ltd" (Anglia), „Auma-Novea" (R.F.G.) și „ICE" (Italia).

ARHITECTURĂ

500 de autobuze sub o cupolă

Industria modernă are nevoie de spații întinse, încăperi și suprafețe de producție care se măsoară în zeci și sute de mii de metri pătrați. Din această cauză actualele norme de construcție a întreprinderilor industriale, cu plăci de acoperire plane și un număr mare de coloane, au început să frîneze dezvoltarea producției. Așa se face că în ultima vreme s-a născut în proiectarea de edificii industriale un stil nou care preconizează utilizarea pe scară largă a cupolelor. În Uniunea Sovietică acest tip de construcție se realizează din elemente prefabricate.

Patria clădirilor cu cupolă din elemente prefabricate este Leningradul. Pînă în clipa de față în orașul de pe Neva au fost construite astfel mai multe edificii, însumînd o suprafață de 150.000 de metri pătrați. Între acestea un parc de autobuze pentru 500 de mașini, cu o suprafață utilă de 18.345 de metri pătrați. Gigantica încăpere nu are nici o coloană de susținere.

Se pune însă întrebarea: cît de economice sînt aceste construcții? Calculele au arătat că ele permit economisirea unui procent de 22 la sută la beton și de 28 la sută la oțel de armătură față de construcțiile cu acoperișuri plane. În felul acesta, prețul de cost pe metrul pătrat de clădire scade și el cu 20 la sută. Dacă ținem seamă că costul acoperișului unei clădiri obișnuite reprezintă aproape o treime din costul întregii construcții, înțelegem și mai bine avantajele noului stil. De altfel, trebuie să precizăm că el se află abia la începuturile lui și că specialiștii socotesc că mai au de rezolvat destule probleme. Pentru dezbaterea lor s-au întrunit acum cîteva luni la Leningrad oaspeți din 29 de țări, care au discutat, între altele, dacă aceste construcții trebuie realizate monolit sau din piese prefabricate. Leningrădenii s-au pronunțat pentru prefabricate. Alte subiecte de discuții au fost căile și metodele de folosire a proprietăților fizico-mecanice ale betonului armat și problema alegerii celor mai potrivite forme pentru edificii etc.

Microbuze „Latvia", construite la Uzina experimentală de automobile din Riga.

reportaj

Lev Landau

OMUL CARE N-A FOST LĂSAT SĂ MOARĂ (I)

Într-un cartier rezidențial din Moscova, pe șoseaua Vorobiovskoe, locuiește un bărbat de 57 de ani, Lev Davidovici Landau, care a murit la 7 ianuarie 1962 în urma unui groaznic accident de automobil. Da, da, a murit. Prietenii lui au hotărît, însă, să nu îngăduie morții să stingă această inteligență, să oprească bătăile acestei inimi. Și au izbutit de patru ori să-l readucă la viață. Deocamdată, Lev Landau nu și-a reluat încă toate activitățile, întrucît are mari dureri la un picior. Dar poate merge singur și, mai ales, și-a recăpătat extraordinarele-i facultăți intelectuale, excepționala-i memorie care se prăbușiseră în noapte.

În cele ce urmează, relatăm pe scurt, reconstituit minut cu minut, cu sprijinul celor care au participat la realizarea lui, un autentic miracol al medicinii.

O „Volga" cenușie părăsise centrul Moscovei și acum străbătea cartierele mărginașe. La volan se afla fizicianul Sudakov, un conducător experimentat și prudent, iar pe bancheta din spate soția lui, Vera, și profesorul Lev Davidovici Landau, membru al Academiei de Științe, un bărbat înalt, slab, cu fața fină încadrată de păr negru, cu fire sure. Între ei, pe o planșetă, se afla un coșuleț cu ouă destinat unor prieteni de la Dubna, „orașul atomic" din nordul capitalei sovietice. Era 7 ianuarie 1962.

Bine dispus, Landau discuta cu vecina lui. Nu privea deloc înainte: șofarea nu-l mai interesa din clipa cînd un instructor, exasperat, îi spusese că cu reflexe atît de lente ca ale lui, nu va obține niciodată permis de conducere.

Deodată, o fetiță se avîntă pe șosea, alergînd către un autobuz care staționa pe partea cealaltă. Surprins, Sudakov frînă. Mașina derapă, începu să pivoteze și se opri, de-a curmezișul, aproape de bordura trotuarului de vis-à-vis chiar în clipa cînd un camion venea din direcție opusă.

Camionul nu mergea cu viteză prea mare, așa încît șoferul crezu că va putea evita accidentul. Dar șoseaua, acoperită de polei, era un adevărat patinoar. Încet, aproape fără grabă, greoiul vehicul izbi aripa dreaptă a turismului, chiar în partea unde se afla Landau. Șocul fu relativ slab — nici un ou din coșuleț nu se sparse — dar suficient ca să-l proiecteze și să-l țintuiască pe Landau sub portiera de metal turtită de camion.

Șoferul camionului sări numaidecît de la locul lui și, cu o mișcare puternică, izbuti să deschidă portiera deteriorată. Trupul inert al lui Landau se prăbuși pe șosea. Picioarele-i lungi formau împreună cu torsul un unghi neobișnuit. Șuvițe de sînge se prelingeau din urechi și dintr-o rană adîncă în frunte. În timp ce Vera îl acoperi cu mantoul ei de blană, șoferul alergă la telefon. Zece minute mai tîrziu, o ambulanță îl transportă pe rănit la spitalul cel mai apropiat.

Internul de serviciu făcu o grimasă.

„E pe moarte — îngăimă el. Mă mir că îi mai bate inima. În sfîrșit... chemați-o urgent pe doctorița Egorova! Dar de fapt, cine este?"

Un brancardier notase numele pe un carnețel:

„Profesorul Landau. Un om cu vază, se pare".

Internul tresări brusc:

„Savantul"?

★

Spitalul nr. 50 din raionul Timiriazev era o instituție modestă. Medicul șef profitase că era duminică și plecase să facă o plimbare la țară. Asistenta lui, Nina Egorova, se ocupa de gospodărie cînd fu înștiințată telefonic că academicianul Lev Davîdovici Landau, unul din marii maeștri ai fizicii nucleare, fusese adus la spital în stare disperată.

Zvîrlindu-și un mantou peste rochia de casă, porni numaidecît spre spital. Și, în timp ce examină corpul aproape lipsit de viață, își dictă constatările unei infirmiere care întocmea fișele de internare.

„7 ianuarie 1962.

— Fractură craniană, de proporții necunoscute.

— Nouă coaste fracturate, cu perforarea pleurei. De partea stîngă, pneumotorax cu colaps total al plămînului, cavitatea pleurală fiind umplută în întregime cu aer. De partea dreaptă, hemotorax cu colaps parțial.

— Sfărîmarea simfizei pubiene *).

— Fractură probabilă a femurului stîng și a osului iliac de aceeași parte.

— Perforații multiple ale viscerelor abdominale, provocate de fragmente din osul iliac.

— Comă profundă".

Nu era o fișă clinică, ci o condamnare la moarte. Landau părea pe punctul de a se stinge. Respirația și pulsul, foarte slabe, foarte neregulate, puteau înceta dintr-un moment într-altul. După cum se bănuiau leziuni afectînd sistemul nervos central.

Doctorița Egorova făcu un gest de neputință: nu încăpea îndoială, rănitul era pe moarte. Doar dacă s-ar produce un miracol... Oricum, trebuia să se facă totul pentru ca miracolul să se producă. Căci Lev Landau nu era un om obișnuit.

În primul rînd era un savant genial, unul din titanii fizicii moderne, deci unul din specialiștii care au contribuit la făurirea puterii nucleare a Uniunii Sovietice. La drept vorbind, Landau nu era un simplu „atomist". Spirit universal, el a îmbogățit cu descoperirile lui domenii din cele mai diverse: studiul proprietăților metalelor cu temperaturi foarte joase, studiul surselor de energie stelară, al absorbției zgomotului de către corpuri solide, teoria cuantică a cîmpurilor, suprafluiditatea heliumului lichid, ca să nu amintim decît pe cele esențiale. Importanța lucrărilor sale scapă, evident, profanilor, dar ele au adus autorului un prestigiu imens, atît în U.R.S.S., cît și peste hotarele acesteia.

★

Prăbușit, Sudakov fusese incapabil să răspundă coerent la întrebările miliției. În cele din urmă a fost condus la Institutul de Fizică, unde mai mulți savanți, printre care și Kapița, aveau apartamente. Colegii au hotărît să nu-l părăsească o clipă, căci dacă Landau avea să moară din pricina rănilor, Sudakov ar fi fost în stare să se sinucidă.

Sosirea lui dramatică la Institut nu rămase neobservată. Preveniți imediat, prietenii și elevii lui Landau — Dau, cum i se spune — porniră în căutarea altor prieteni, a altor elevi. Îi găsiră fie acasă la ei, fie la restaurant, la teatru sau la țară. Toți dădură năvală în speranța că ar fi putut să fie utili. Cora, soția lui Landau, află vestea la vila ei, unde își petrecea week-end-ul cu fiul lor Igor, în vîrstă de 15 ani. I-au trebuit cîteva ore ca să se întoarcă la Moscova. Cînd a ajuns la spital, a găsit acolo atîția vizitatori și atîtea mașini încît trebuise să se recurgă la ajutorul miliției spre a se menține cel puțin un culoar de trecere pentru ambulanțe. Cunoscîndu-i emotivitatea, douăzeci de fizicieni au încercat s-o împiedice să intre în sala de operație dar, în fața îndărătniciei ei disperate, au rămas neputincioși. Cînd a văzut fața pămîntie a soțului, capul acoperit cu bandaje, ochii ficși care priveau în gol, Cora a leșinat. După ce și-a recăpătat cunoștința, a trebuit să se recurgă aproape la forță pentru a o obliga să se înapoieze la vilă. N-a cedat decît în momentul cînd i s-a spus că prima ei datorie era să-și rețină fiul departe de Moscova.

Între timp, prietenii lui Landau puseseră în mișcare un mare număr de specialiști — pe toți cei care, după părerea lor, ar fi putut lupta împotriva morții. De fapt, lupta părea pierdută dinainte, dar nimeni nu voia să recunoască. La amiază, treizeci de medici se întruniră la spital. Hărțuiți de fizicieni care-i implorau să facă imposibilul, specialiștii șovăiră să se pronunțe. Diagnosticul lor nu putea fi decît pesimist, cu atît mai mult cu cît starea rănitului părea să excludă orice intervenție. Numai simpla reducere a principalelor fracturi ar fi provocat un nou traumatism, care-ar fi putut să fie fatal. În cele din urmă, după ce i-au spălat rănile, îl instalară pe bolnav într-o rezervă de la ultimul etaj, sectorul cel mai liniștit al spitalului.

Dar profesorul Grașcenkov, unul din cei mai eminenți neurofiziologi din U.R.S.S., nu se putea hotărî la o inacțiune care să echivaleze cu un abandon. „Aș vrea să am o discuție cu dumneavoastră toți — se adresă el medicilor care-l înconjurau. Trebuie neapărat să luăm o hotărîre. Chiar în această seară".

Primul consult al somităților medicale din Moscova — urmat apoi de multe altele — începu într-o mică încăpere albă spoită cu var, din preajma rezervei lui Landau. Vizitatorii dornici să participe și ei la consfătuire, au putut fi înlăturați cu excepția fizicianului Lifșiț, care „împrumutase" o bluză albă, spre a putea trece drept medic.

Evident, leziunile pe creier constituiau problema cea mai urgentă. În acest domeniu, metoda „wait and see" **) putea avea consecințe dezastruoase. Cum bolnavul mai respira încă, era cert că cel puțin o parte din centrii sistemului vegetativ continua să funcționeze. În schimb regiunile superioare ale scoarței păreau puternic afectate. Reflexele erau suprimate: mușchii nu mai reacționau la înțepătura unui ac, ochii larg deschiși își păstrau imobilitatea chiar și cînd se agita în fața lor o lumină puternică.

„S-a produs o ruptură de vase cerebrale — declară Grașcenkov. Sîngele acumulat în cutia craniană exercită o presiune care va sfîrși prin a pricinui noi leziuni. În consecință, dacă există un hematom, el trebuie operat cît mai repede, indiferent care ar fi riscurile. Totuși, poate că nu e vorba decît de hemoragii ușoare, datorate ruperii cîtorva vase capilare. În acest caz intervenția nu și-ar avea rostul, pe de o parte pentru că nu se va putea pune problema deschiderii cutiei craniene pe o mare suprafață, iar pe de altă parte, pentru că, foarte probabil, aceste hemoragii locale se vor resorbi".

Cu alte cuvinte, aveau de ales între două riscuri calculate. Acceptînd pericolul unui șoc operator redus la minimum, specialiștii hotărîră să procedeze la o craniotomie exploratorie. Intervenția fu încredințată unui număr de trei neurochirurgi. Se înoptase și, pe coridorul liniștit, prietenii lui Landau așteptau înfrigurați. Chirurgii practicară, prin trepanație, o mică deschizătură circulară în zona frontală, aparent cea mai afectată. Se observă un început de scurgere de lichid cefalo-rahidian, dar foarte puțin sînge.

„Pare un lucru încurajator — aprecie profesorul Korniansk. Din păcate, însă, este insuficient pentru a dovedi în mod sigur că nu există un hematom într-altă regiune a creierului".

Al. Dorojinski

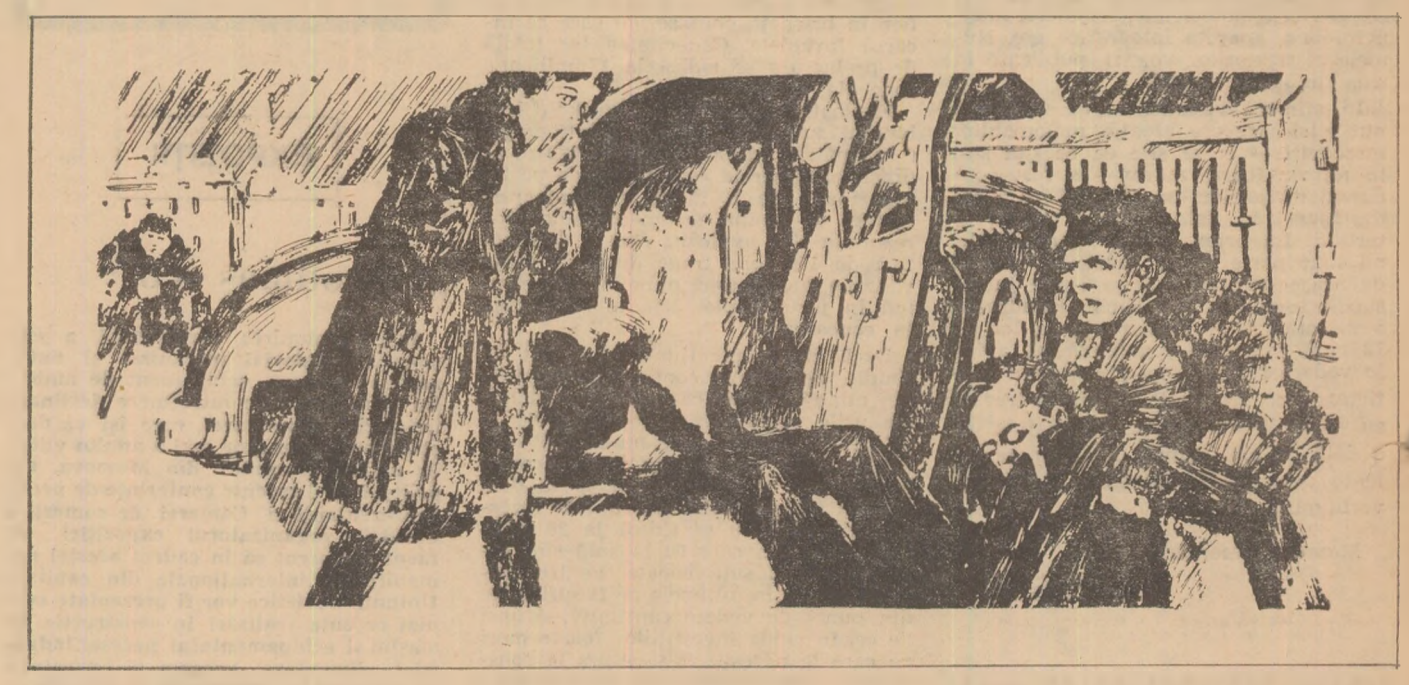

*) *Simfiza — articulație puțin mobilă, unde oasele sînt legate printr-un țesut conjunctiv elastic.*

**) *Așteaptă și vezi (lb. engleză)*

(Va urma)

Opera „Doamna Butterfly" a fost recent pusă în scenă, într-o nouă montare, la Teatrul Mare din Moscova. În rolul principal, cîntăreața Galina Vișnevskaia.

ÎN TURNEU

Succes la Leningrad

În seara zilei de 17 decembrie, teatrul „Lucia Sturdza-Bulandra" și-a început turneul la Leningrad cu „Opera de trei parale" de B. Brecht. Cu mult timp înainte, presa leningrădeană a publicat ample articole cu privire la acest turneu. O dată cu sosirea colectivului, posturile de radio și televiziunea din Leningrad au transmis ample informații despre activitatea teatrului. Regizorul Liviu Ciulei a dat un interviu la televiziune și a avut numeroase întîlniri cu oameni de teatru.

Primirea făcută de publicul leningrădean spectacolelor „Opera de trei parale" și „D-ale carnavalului" a întrecut cele mai optimiste așteptări. În sală au fost prezenți artiști celebri ca Iuri Tolubeev, Nikolai Simonov, Olga Lebzak, Konstantin Adașevski, R. Agamirzian și mulți alții. În cronica publicată în ziarul „Vecerni Leningrad", criticul Iuri Golovașcenko, subliniind magistrala interpretare a actorilor Clody Bertola, George Mărutză și Toma Caragiu, scrie: „Am făcut cunoștință cu un teatru interesant... Am făcut cunoștință cu un teatru al căutărilor".

Primul spectacol cu piesa „D-ale carnavalului" de Caragiale, care a avut loc la 20 decembrie, s-a bucurat de asemenea de un mare succes. Au venit la Leningrad să-l vadă și regizori și actori ai teatrelor din Tallinn și Riga.

După spectacol, artistul emerit K. Adașevski ne-a declarat că rar i-a fost dat să se întîlnească cu un regizor atît de interesant (Lucian Pintilie — n.r.) și cu actori care să posede o asemenea diversitate a mijloacelor de expresie scenică.

Tot la 20 decembrie, la Asociația oamenilor de teatru din Leningrad, actorul Dumitru Furdui a prezentat în fața unui public numeros și entuziast spectacolul-monolog „Jurnalul unui nebun" de Gogol.

Azi, la Casa actorului din Leningrad, a avut loc o întîlnire a artiștilor români cu oamenii de teatru din Leningrad. Întîlnirea, la care au participat numeroase personalități teatrale în frunte cu Gheorghi Tovstonogov, s-a transformat într-o cronică vie, verbală, care a subliniat înaltul nivel atins de regia, scenografia și măiestria interpretativă a colectivului teatrului „Lucia Sturdza-Bulandra".

La ora cînd transmit aceste rînduri, artiștii noștri se pregătesc să părăsească Leningradul pentru a-și continua turneul la Moscova, pe scena Teatrului din incinta Kremlinului.

Leningrad, 21 decembrie
(Prin telefon)

Tudor Steriade

CINEMA

Istoria și legenda lui Stenka Razin

Existența legendară a lui Stenka Razin, conducătorul marii răscoale antifeudale a țăranilor și cazacilor din 1667—1671, constituie un subiect de film ideal și-i chiar de mirare că cineaștii sovietici l-au ocolit pînă acum. Dar în curînd lacuna va fi lichidată. Cel care o va face, îmbogățind astfel tematica ecranului, este tînărul artist Vasili Șukșin.

Din Altaiul natal — ținut de oameni căliți, unde natura puternică, tranșantă a determinat un anume tip uman, Șukșin a adus în artă o vînă de autenticitate, vigoare și sănătate morală care dă creației lui o reală notă de originalitate. Talent multiplu, Șukșin a debutat ca actor, interpretînd remarcabil cîteva roluri (printre care pe acela al șoferului din „Noi, doi bărbați"). Apoi a scris o carte, dar în ciuda succesului de care s-au bucurat povestirile lui din Altai nu s-a oprit nici la literatură, ci a abordat regia de film, profesie complexă, de sinteză, care s-a vădit un teren potrivit de mișcare și împlinire pentru personalitatea lui viguroasă. În cinematografie, Vasili Șukșin este un autor. El își gîndește și își creează filmele de la început pînă la sfîrșit. „Există un asemenea flăcău" și recentul „Fiul și fratele vostru" sînt filme de autor. Și așa va fi și filmul despre Stenka Razin.

În momentul de față Șukșin scrie scenariul. El a consultat în prealabil o sumedenie de izvoare vechi și noi — cărți, documente, reviste, picturi, legende poporane, cîntece, balade despre răscoala condusă de Stenka Razin și despre personalitatea acestuia. Munca de documentare a fost anevoioasă și îndelungată, dat fiind că Șukșin n-a vrut să lase de-o parte nimic din ceea ce ar putea lumina figura eroului național rus.

Razin a fost o interesantă și puternică personalitate istorică. Inteligent, curajos, înzestrat (a îndeplinit diferite misiuni diplomatice și militare ca împuternicit al Oastei Donului) cazacul născut — nu se știe în ce an — în stanița Zimoveiskaia, unde mai tîrziu avea să vadă lumina zilei și celălalt cazac conducător de răscoală, Emelian Pugaciov, a ajuns în mod logic și necesar în fruntea maselor nemulțumite, pe care însă nu le-a putut conduce la izbîndă. În momente critice, el îi părăsește pe răsculați, îndreptîndu-se spre Don pentru a atrage de partea sa căzăcimea, în care credea mai mult. Masele răsculate au rămas astfel fără conducător, iar conducătorul fără oaste...

Șukșin își propune să prezinte răscoala și cauzele înfrîngerii ei. El vede tragedia lui Razin în faptul că trezind la acțiune masive forțe populare, n-a crezut în ele. Iar poporul, ridicîndu-se la lupta împotriva oprimării, a crezut în Razin plătind pentru asta cu sînge.

Figura lui Razin va fi reconstituită pe ecran fără nici o poză, dezbrăcată de hainele de paradă. El va fi un om cu contradicții și îndoieli. Prin intermediul lui Razin, Șukșin vrea, în același timp, să ilustreze eternul vis de libertate al maselor populare și dragostea pentru eroul lor — dragoste care trăiește de aproape trei secole și va trăi veșnic.

Iulia Scutaru

Pe aceeași peliculă: Cehov și personajele sale

La „Lenfilm" a fost dat recent ultimul tur de manivelă la filmul de lung metraj „În orașul S". Evenimentul merită consemnat întrucît va fi vorba de un film neobișnuit. Într-adevăr, pentru prima oară în istoria cinematografiei sovietice, pe ecran vor apare nu numai personaje cehoviene, ci și Cehov „în persoană". Regia este semnată de Iosif Heifiț, regizor care se știe, a realizat acum cîțiva ani „Doamna cu cățelul", un film despre care, pe bună dreptate, s-a vorbit mult.

Într-un recent interviu, regizorul a declarat:

— Încă din copilărie am avut o predilecție marcată pentru Cehov. Apoi, multă vreme m-am bătut cu gîndul să transpun pe ecran o operă a acestui mare scriitor. „Doamna cu cățelul" a fost prima mea încercare în acest sens și, bineînțeles, am fost foarte bucuros că ea a reușit. Acum, după șase ani, m-am reîntors la Cehov. Noul meu film are la bază un text cehovian cunoscut. Mi-a plăcut puternicul conținut social al povestirii. De altfel, multe din temele abordate de Cehov sînt încă actuale, întrucît e vorba de dependența omului față de societate, de problema voinței și de o atitudine activă în raport cu realitățile înconjurătoare.

Filmul — a ținut să adauge Heifiț — nu e o simplă ilustrare cinematografică a unei povestiri de Cehov, întrucît am inclus în el și temele a trei povestiri despre Cehov. Ele nu sînt legate de un subiect comun, așa cum nu sînt plasate în același moment al desfășurării acțiunii. Au totuși o legătură interioară și anume faptul că îi îngăduie lui Cehov să-și exprime propriile opinii și să acționeze.

TEATRU

La rampă — „Viteazul în piele de tigru"

Dramatizarea celebrului poem „Viteazul în piele de tigru" a încheiat ciclul festiv al „rustavelianei", cu care poporul gruzin a marcat împlinirea a 800 de ani de la nașterea marelui poet Șota Rustaveli. Prin pana lui, geniul gruzin a fost un precursor al ideilor și motivelor Renașterii, proclamînd, în plin Ev mediu, principiile dezvoltării libere și armonioase a personalității umane. Filozofia poemului „Viteazul în piele de tigru", construcția lui ideologică, ideile despre egalitatea oamenilor, despre nobletea prieteniei dintre oameni și națiuni, despre credința față de patrie și popor, despre măreția binelui și josnicia răului, apelurile la pace și împotriva războiului, împotriva dușmăniei și agresivității în relațiile omenești, asigură autorului un loc definitiv printre marile figuri umaniste și progresiste.

Cei care s-au încumetat să aducă pe scenă personajele și întîmplările operei aproape octo-seculare sînt artiștii de la teatrul „Șota Rustaveli" din Tbilisi. Dramaturgul Revaz Erbalidze a ales liniile principale ale poemului, în așa fel încît arhitectura lui să se concentreze prin reducere la esențial. Iar un grup de regizori conduși de A. Cihartișvili și M. Tumanișvili, scenograful O. Litanișvili și ansamblul actoricesc cu Sergo Zakariadze în frunte, într-un proces invers, au lărgit granițele, recreînd la scară mare sensul, spiritul și frumusețea operei.

Durata spectacolului este de numai o oră și jumătate, ceea ce-i o mare realizare, dacă ne gîndim că giganticul poem cuprinde sute de idei și gînduri, zeci de mii de versuri.

EXPOZIȚII

Picasso la Moscova

Alături de poporul francez, opinia publică sovietică l-a sărbătorit recent cu fast pe Pablo Picasso, care a împlinit 85 de ani. În zilele aniversării, la Muzeul de artă plastică „Pușkin" din Moscova a fost deschisă o expoziție specială de pictură cu lucrări ale artistului aflate în Uniunea Sovietică. (E cazul să amintim că și muzeele și galeriile sovietice au pus la dispoziție un număr de exponate pentru marea expoziție retrospectivă Picasso de la Paris, gest care a fost deosebit de apreciat în Franța.)

În sălile aceluiași muzeu „Pușkin" a avut loc recent vernisajul unei expoziții de grafică și ceramică a artistului. Lucrările de grafică provin din cîteva colecții particulare pariziene și moscovite, iar obiectele de ceramică sînt darul făcut Uniunii Sovietice de Nadia Léger, văduva cunoscutului pictor francez Fernand Léger.

În vasta creație a lui Picasso — nu există, se pare, domeniu al artei plastice în care maestrul să nu-și fi încercat forțele — grafica ocupă un spațiu foarte întins. Să nu uităm că de pe stampele litografice și-a luat zborul „porumbelul păcii" pentru a face înconjurul pămîntului cu solia înfrățirii între popoare. Expoziția deschisă la muzeul „Pușkin" din Moscova cuprinde două sute de lucrări — desene, litografii, linogravuri — aranjate în trei săli, care datează din diferite perioade de creație, începînd cu cele mai timpurii (dintre care șapte din colecția personală a pictorului) și terminînd cu lucrări din ultimii ani.

Ceramica ilustrează convingător amplul diapazon al creației lui Picasso, care și-a dăruit talentul deopotrivă formelor mari și mici ale artei, în cele mai variate aspecte ale ei. Artistul s-a apucat de ceramică tîrziu. La sfîrșitul anilor '40, în atelierul său de ceramică de la Vallauris el a pus la punct o tehnică nouă. Farfuriile decorative, vazele, plăcile fățuite, figurinele sînt, prin originalitatea culorilor și a formelor, un inepuizabil motiv de încîntare. Cele patruzeci de obiecte de ceramică prezente la expoziția din Moscova întregesc imaginea fecundului artist care a înnoit arta plastică slujind-o neobosit cu un talent singular.

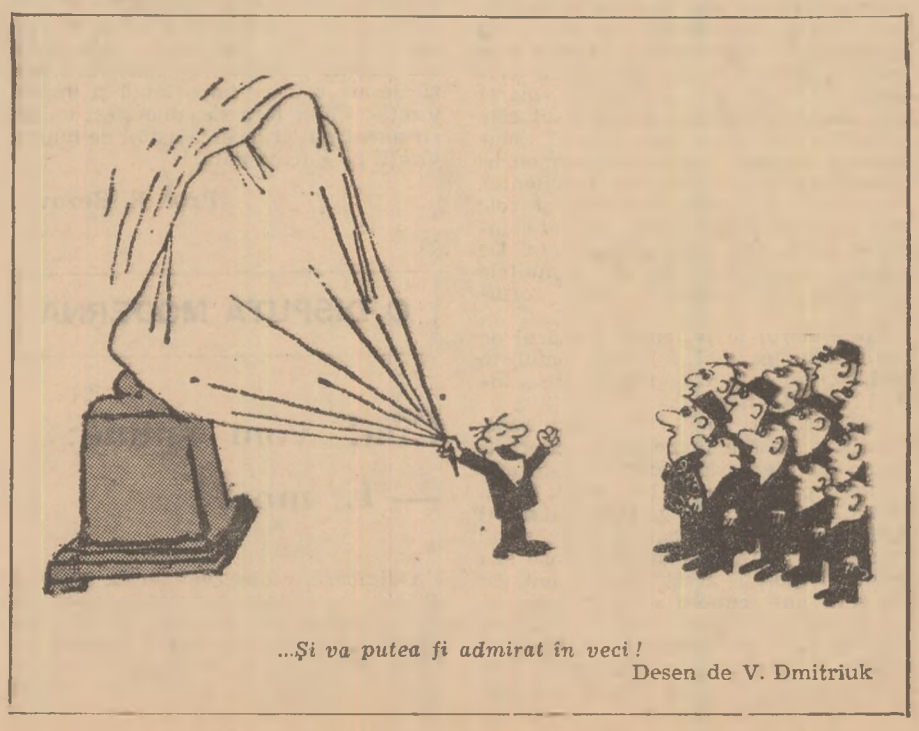

...Și va putea fi admirat în veci!
Desen de V. Dmitriuk

Noul magnetofon portativ sovietic „Cometa-206" (3 kg. greutate) e mult apreciat de turiști. Un ștecher special permite alimentarea lui și de la un acumulator de automobil de 12 volți

PSIHOLOGIE

Ce aptitudini aveți ?

Cînd apar aptitudinile artistice ?

O manifestare timpurie a acestora și dezvoltarea lor rapidă au dat naștere noțiunii de „copil-minune" ; Mozart, Mendelsohn-Bartholdy, Blaise Pascal, Chopin, Repin, Surikov, Pușkin au fost astfel de copii-minune. Mult mai frecvente sînt însă celelalte cazuri, cu căi mult mai laborioase și întortocheate. pînă la afirmarea adevăratelor vocații. Pictorul Vrubel a început să picteze abia la 27 de ani. Ceaikovski nu avea un auz desăvîrșit și se plîngea chiar de proasta sa memorie muzicală, cînta la pian destul de bine, dar nu excepțional, iar primele lui compoziții au fost create abia după ce a terminat facultatea de drept. Ca și Glinka sau Rimski-Korsakov, Ceaikovski nu se pregătea să devină profesionist. Mallarmé și-a publicat prima lui operă originală „După amiaza unui faun" la 34 de ani, Romain Rolland a scris primul lui roman de valoare, „Jean Cristophe", la 38 de ani, Stendhal a scris romanul care l-a consacrat, „Roșu și Negru", la 48 de ani. Și exemplele ar putea continua.

Aptitudinile se pot deci „descoperi" și la o vîrstă matură. Faptul că cineva are o profesie, nu înseamnă că nu poate avea și unele aptitudini latente, necunoscute. Ne referim în mod special la aptitudinile artistice. Și în acest domeniu exemplele celebre sînt numeroase. Lomonosov a fost nu numai un savant enciclopedist, ci și un poet talentat. Pascal, matematicianul și fizicianul, era dublat de scriitorul și filizoful la fel de celebru. Borodin, savant membru al Academiei medico-chirurgicale, a fost, cum se știe, și un compozitor renumit.

Iată, deci, că nu există nici o incompatibilitate între o profesie chiar tehnică și aptitudinile artistice. Acestea trebuie adesea puse în lumină și în acest sens vă invităm la cîteva experiențe instructive.

Cel mai la îndemînă sînt desigur, probele pentru descoperirea unor aptitudini către scris. Încercați să faceți asociații prin contiguitate. De pildă: varăsoare, hîrtie-creion, lampă-lumină. Sînt asociațiile cele mai simple, care vin oricui în minte. Cu cît însă asociațiile vor fi mai neobișnuite, ele vor trăda aptitudini literare. Asociațiile prin asemănare, care apar pe baza unor criterii exterioare, de suprafață (lac-mare) sînt mai puțin semnificative decît cele care apar pe baza unor criterii esențiale ca, de pildă : servietă-portmoneu-geamantan-borcan (obiecte recipiente). Asociațiile prin asemănare ca și cele prin contrast (alb-negru) sînt mai complexe decît cele prin contiguitate. De acestea din urmă țin și obișnuitele sintagme, iar în poezie rimele „răsuflate".

Vocabularul activ, adică numărul de cuvinte pe care îl folosește omul în vorbire, este un alt criteriu care indică „valențe literare".

Iată un test simplu în acest sens. Numiți o pasăre domesticită oarecare. Acum numiți repede un fruct oarecare. Acum o parte a feței. Un metal. Și, în sfîrșit, o culoare. Ajunge ! Cei mai mulți desigur au dat următoarele răspunsuri : găină, măr, nas, fier sau aur, roșu sau verde. Repetați acest experiment cu cei care nu-l cunosc și veți vedea că foarte rar veți primi alte răspunsuri. Dar tocmai cei puțini care răspund curcan sau rață, ananas sau portocale, ureche sau sprînceană, platină sau aluminiu, violet sau cenușiu — și acestea sînt doar cîteva exemple de „rarități"— au un vocabular activ mai bogat și probabil și aptitudini literare.

Tot pentru verificarea rapidă a bagajului lexical de a cărui bogăție depinde ușurința la scris, „condeiul" — cum se spune — vă propunem cîteva teste la care trebuie să răspundeți în scris. Pentru fiecare, aveți timp de rezolvare un minut. Total, 5 minute.

Și acum începeți ! Căutați...

I, 5 nume pentru gură la animale
II, 5 animale începînd cu litera „Ș".
III, 5 cuvinte omonime
IV, 5 perechi de cuvinte sinonime
V, 5 cuvinte reversibile (care citite de la stînga la dreapta sau de la dreapta la stînga să nu-și schimbe sensul)

Ați găsit? Răspunsuri posibile sînt: 1) bot, rît, cioc, plisc, gură 2) șoarece, șacal, șopîrlă, șarpe, știucă 3) capră, sare, celulă, toc, port 4) sentiment-simțămînt, dragoste-iubire, învățat-cult, răscoală-revoltă, anunț-înștiințare 5) capac, potop, monom, cojoc, cazac.

Aptitudinea către desen-pictură poate fi și ea investigată prin cîteva probe simple. Încercați să desenați cu trei culori o natură moartă, reprezentînd cu acest minimum de mijloace cît mai mult din raporturile de culori (luminozitate, tonalitate). Trageți o linie dreaptă pe o tablă, apoi, de la distanță, tăiați dintr-o nuieluță sau un pai o bucată care vi se pare de aceeași lungime cu linia. Cu cît veți fi mai aproape de lungimea modelului, cu atît însemnă că știți să apreciați corect mărimile, ceea ce este de cea mai mare importanță în pictură. Acest sfat al lui Leonardo da Vinci poate fi folosit de toți cei care vor să-și dezvolte capacitatea de a aprecia corect din ochi distanțele.

Pentru depistarea talentului la desen sînt utile copierea unor desene cu pătrățele. Se împarte desenul care trebuie copiat în pătrate egale și se reproduce pe o foaie albă același desen, liniind pătrate identice. O fază următoare : se va încerca mărirea desenului, prin folosirea unor pătrate mai mari.

Dar muzica ? Dacă aveți un examinator, acesta poate aprecia în mare simțul dv. muzical. Se bate un ritm și se cere subiectului să repete 12 ritmuri de complexitate crescîndă. Apoi se bate ritmul într-o formă melodică și se cere subiectului să-l reproducă prin bătăi din palme. Ca indice al înzestrării muzicale are o mare importanță și improvizația. Chiar fără să cunoașteți un instrument puteți încerca astfel de improvizații pe o temă dată.

Prof. E. Rozov

O DISPUTĂ MODERNĂ

Cînd vom spune: — E mort !

Odinioară, a observat nu de mult un fiziolog cu o anume doză de umor negru era mai ușor de murit. Viața îl părăsea pe om dintr-o dată ; oprirea bătăilor inimii ducea la sistarea fenomenului respirației, în patru-cinci minute celulele cerebrale se deteriorau în mod ireversibil, rinichii și celelalte organe încetau să mai funcționeze. E adevărat, timp de o zi-două mai continuau să subsiste anumite fenomene de supraviețuire epidermice; dar ele erau, admiteau toți specialiștii, numai de ordin vegetativ.

Acum, pînă și moartea a suferit schimbări. Aparate perfecționate permit să se prelungească viața unor organe izolate. Aparatul inimă-plămîni (foarte util în anumite intervenții chirurgicale) transmite bolnavului oxigen și determină circulația sangvină, rinichiul artificial asigură continuarea altor funcțiuni. Rezultatul ? Se realizează o ventilație pulmonară, se produc funcțiuni renale și circulație sangvină, în timp ce creierul nu mai funcționează. Menționăm că nu e vorba de ipoteze abstracte, ci de cazul cotidian — înregistrat în mii de exemplare pe glob — al celor intrați în comă în urma unui traumatism, așa numiții „decerebrați".

Toate acestea impun din ce în ce mai mult o nouă definiție a morții — și a vieții. Bolnavul respiră, sîngele circulă, rinichii funcționează. Dar creierul nu răspunde, sistemul nervos e mort. Așadar, mortul care respiră poate fi considerat viu ?

Terapia și aparatura modernă au dus în felul acesta la dislocarea unor procese care odinioară erau conexe. Pe vremuri, „eroarea" era inversă ; erau socotiți morți (lucrurile se petreceau așa mai ales pe cîmpurile de luptă) răniții la care nu se mai percepea respirația și bătaia cardiacă, dar al căror creier gîndea și înțelegea fără a-și putea comunica însă în vreun fel groaza.

Ținînd seama de ansamblul acestor considerente, Academia de Științe din Franța a hotărît recent că trebuie considerați „morți din punct de vedere clinic" (și avînd dreptul la certificat de deces) bolnavii la care, timp de 48 de ore encefalograma indică numai o linie continuă, revelatoare a încetării oricărei activități cerebrale, chiar dacă inima și plămînii susținuți mecanic continuă să „trăiască".

Definiția nu a fost primită fără anume rezerve. S-a observat, de pildă, că ea ar putea dramatiza o sumă de dileme umane : aceea a medicului care, deconectînd un aparat electric, ar duce la sfîrșitul categoric al unui organism în aparență încă viu ; aceea a rudelor legate de „mortul-viu" prin raporturi afective și anumite interese ; ca să nu mai vorbim — s-a spus — de dreptul bolnavului la moartea „sa", adică la moartea naturală, neprelungită în mod artificial și neurmată de manevre și încetarea funcționării numai a anumitor organe.

Apărătorii definiției au remarcat însă că observațiile de mai sus au în vedere mai cu seamă o abordare filozofică a problemei, decît una medicală. Ceea ce e adevărat, după cum tot atît de adevărat este însă și că orice organism tinde în mod ireversibil către moartea lui. Nimic din ceea ce viețuiește nu e nemuritor ; omul, și o dată cu el toate viețuitoarele, își pot supraviețui numai prin reproducere.

E. Bor

GEOLOGIE

Iar Atlantida

Într-un număr recent al revistei noastre am relatat despre cutezătoarea ipoteză a unui cercetător sovietic, pe nume Nikolai Lednev, care — după studii pe cît de pasionate, pe atît de minuțioase — s-a crezut îndreptățit să poată situa în timp și spațiu legenda scufundării miticei Atlantide. Ipoteza lui Lednev a găsit, însă, și adversari — la fel de pasionați. A. Ilin, candidat în științe geografice, și-a expus astfel poziția contrară într-un amplu articol în care a afirmat următoarele puncte de vedere :

1) Atlantida nu a existat.

2) Ea n-a putut să dispară cu 1500 de ani înaintea erei noastre.

3) Nivelul oceanului nu s-a putut ridica cu 500 metri.

O veche și persistentă legendă — a observat A. Ilin — plasa Atlantida în apropierea insulelor Azore de astăzi. Pînă nu de mult această presupunere se întemeia, în special, pe considerații de ordin istoric. Nefiind specialist în istorie sau etnografie remarcile lui Ilin vor pleca de la premise geologice.

Și, în această ordine de idei, el a afirmat de la bun început că cunoștințele dobîndite pînă acum de geologi și geofizicieni nu pot întări de fel convingerea că Atlantida a existat vreodată.

După părerea celor ce susțin veracitatea legendei, Atlantida ar fi fost un continent. Datele geofizice acumulate pînă în prezent n-au relevat, însă, deloc existența unei scoarțe terestre continentale pe locul prezumat al Atlantidei. Cu toate acestea, numai acest fapt n-ar fi fost de ajuns să infirme legenda Atlantidei, întrucît continentul ar fi putut avea, eventual, o bază vulcanică de bazalt. În toate oceanele, și deci și în Atlantic, există astfel de insule. Într-o bună zi, una din ele s-ar fi putut scufunda și ar fi putut rămîne acoperită de apă.

De aceea e mult mai important de a examina — și-a urmat argumentarea A. Ilin — o sumă de alte date, ferme acum pentru geologia marină.

Se știe că fundul oceanului este acoperit cu un strat format din depuneri, strat a cărui grosime (sau putere cum spun geologii) merge de la un metru la peste un kilometru. Acest strat de depuneri se formează foarte încet. Într-o perioadă de sute și milioane de ani vînturile, curenții maritimi, algele, ghețurile continentale aduc microorganisme care, desprinzîndu-se de apă, se așează pe fund formînd straturi groase. Această depunere este atît de mică încît, într-o mie de ani, abia se realizează un strat gros de cîțiva milimetri. Pentru a se depune un strat gros de un metru este necesară o perioadă de circa 200 000 de ani. Ultimele cercetări ale geologilor care au studiat straturile de depuneri din regiunea Azorelor dovedesc că marca există aici de cel puțin cîteva sute de mii de ani, ceea ce înlătură posibilitatea existenței Atlantidei în acest loc.

Există totuși dovezi că în diverse regiuni ale oceanelor scoarța terestră a suferit scufundări. Santorinul în Atlantic (știința este formală în acest sens), recentele cutremure din insulele Greciei, Turciei și Indoneziei vin să confirme aceasta. Dar numai mici porțiuni de scoarță terestră pot cădea victime unor catastrofe ca aceea care ar fi dus la scufundarea Atlantidei.

Scufundarea Atlantidei ar fi determinat o considerabilă schimbare a nivelului mării. Geologii n-au putut, însă, decela urme de asemenea schimbări în ultimele cîteva mii de ani. E adevărat, au existat schimbări periodice ale nivelului oceanului în era cuaternară, care a durat circa 1 000 000 de ani. Ele s-au datorat, însă, apariției și topirii calotei glaciale, care, se știe, acoperea o foarte mare suprafață a emisferei nordice a planetei noastre și nicidecum unor catastrofe naturale petrecute pe fundul oceanului.

— Crezi că o să poată folosi la ceva ?

tehnica

COSMONAUTICĂ

Paradoxurile navigației spațiale

Manevrele efectuate în Cosmos n-au nimic comun cu cele realizate pînă în prezent în atmosferă : virînd, un avion „se sprijină" pe aer transmițîndu-i o parte din forță, așa încît cheltuielile suplimentare de energie pentru schimbarea direcției de zbor sînt minime. Cu totul altfel se petrec însă lucrurile în Cosmos unde, pentru schimbările de drum, este necesară cheltuirea unei mari cantități de energie. Ca să dăm un exemplu, pentru efectuarea unui viraj, să zicem de 60 de grade, trebuie cheltuită tot atîta energie ca cea necesară pentru a comunica rachetei viteza de deplasare.

Trecerea unei nave spațiale de pe o orbită circumterestră pe o traiectorie de aterizare reprezintă un exemplu caracteristic de manevră în Cosmos : e suficientă pătrunderea în straturile mai dense ale atmosferei, pentru ca rezistența aerului să reducă viteza, reducere care, la rîndul ei, are drept efect o pierdere rapidă de înălțime. Intervine aici o lege caracteristică a zborurilor cosmice, anume aceea că dacă în cursul unei revoluții nava coboară la o altitudine la care densitatea atmosferei e de două ori mai ridicată, ea nu va mai realiza o a doua căci va ateriza. Așa că trecerea de la un nivel la altul trebuie efectuată la jumătatea, sfertul, ș.a.m.d. fiecărei revoluții. Principala problemă este, însă, aceea ridicată de eventualitatea zborurilor în formație.

Dacă navele, deplasîndu-se în linie de șir pe o orbită circulară, sînt lăsate în voia lor, ele vor înainta la distanțe și cu o viteză constante. În cazul unei orbite eliptice, însă, distanțele între nave se vor modifica spontan în cursul trecerii de la apogeu la perigeu, formația alungindu-se. Intervalele cele mai mari vor putea fi constatate la perigeu, cu alte cuvinte în momentul cînd se vor afla cel mai aproape de Pămînt. După care, o dată cu trecerea de la perigeu la apogeu, formația se va restrînge, distanțele minime între nave putînd fi observate în momentul trecerii la apogeul orbitei. E o lege aparte, care ar putea fi enunțată în felul următor : cu cît rachetele se apropie, cu atît viteza de apropiere e mai mică, ceea ce exclude orice ciocnire primejdioasă.

Cum se vor desfășura, însă, zborurile în formație frontală, pe orbite paralele ? Într-o asemenea împrejurare, pe măsură ce distanța ce separă navele se va micșora, viteza de apropiere va crește, așa că după numai un sfert din mișcarea de revoluție ele se vor afla în situația de a se vedea, oarecum, „îngrămădite". Această îngrămădire este obligatorie, oricît de alungită ar fi formația și de mari intervalele dintre nave. Motoarele vor permite însă evitarea situațiilor primejdioase, căci impulsul necesar pentru a efectua acest gen de manevră este foarte slab. Astfel, pentru o rachetă de 7 tone, evoluînd la o altitudine de 500 km, el trebuie să fie de numai aproximativ un kilogram. Exemplele citate mai sus comportă numeroase consecințe neașteptate, adevărate paradoxuri ale navigației cosmice. Astfel, dacă părăsindu-și cabina pentru a efectua lucrări de montaj în spațiu un cosmonaut va sări perpendicular pe direcția de deplasare, după efectuarea unei jumătăți de orbită el va reveni înapoi cu aceeași viteză pe care și-a comunicat-o la plecare. Deplasarea va fi însă oarecum diferită dacă va sări vertical, în direcția opusă Pămîntului. În cazul acesta el va descrie o curbă închisă și va „prinde" racheta la sfîrșitul orbitei, dar din partea opusă celei de unde a plecat.

Deplasarea unui cosmonaut care a sărit spre vîrful sau coada rachetei în raport cu direcția de zbor este și mai complexă. Iată un exemplu interesant. Două nave cosmice evoluează pe o orbită circulară, la o distanță constantă, avînd misiunea de a realiza o joncțiune. Cosmonautul de la bordul celei dintîi va sări spre cea de-a doua pentru a atașa cablul și, totuși, nu va reuși s-o ajungă. Pentru care motiv ? Pur și simplu pentru că, sărind înainte, el se va ridica deasupra orbitei, după care va începe să „piardă teren" nu numai față de nava la care intenționează să atașeze cablul, ci și față de propria navă. Cum să procedeze atunci ? Să sară în direcția contrară celei a navei la care vrea să ajungă ! El va coborî spre Pămînt împrumutînd o orbită mai joasă, apoi își va depăși nava și o va ajunge pe cealaltă. Forța saltului trebuie însă astfel calculată, încît contactul să aibă loc exact la capătul unei revoluții. Toate aceste forme de deplasare în Cosmos, oricît de ciudate ar părea, ascultă de legile mecanicii cerești și pot fi ușor calculate datorită aceloraşi legi. Pentru a realiza întîlniri în Cosmos, pentru a „ancora" la stațiunile orbitale e nevoie de energie și calculele arată că ea este invers proporțională cu raza orbitei, cu alte cuvinte cu distanța la centrul Pămîntului sau corpului ceresc în jurul căruia evoluează nava. În consecință, manevrările vor fi cu atît mai ușoare, cu cît racheta se va „afunda" în spațiu, cu cît se va depărta de marile corpuri cerești cu atracție puternică.

Cosmonautica a și rezolvat o serie din problemele manevrării în Cosmos. Ea a realizat motoare puternice care au fost încercate cu succes, a reușit întîlniri spațiale, aselenizări line. Acestea nu reprezintă, însă, decît un prim pas. Montarea marilor stațiuni orbitale, construirea de „gări" cosmice de unde vor porni „trenuri interplanetare" cu mare rază de acțiune sînt acum problemele care figurează pe ordinea de zi a cosmonauticii secolului nostru.

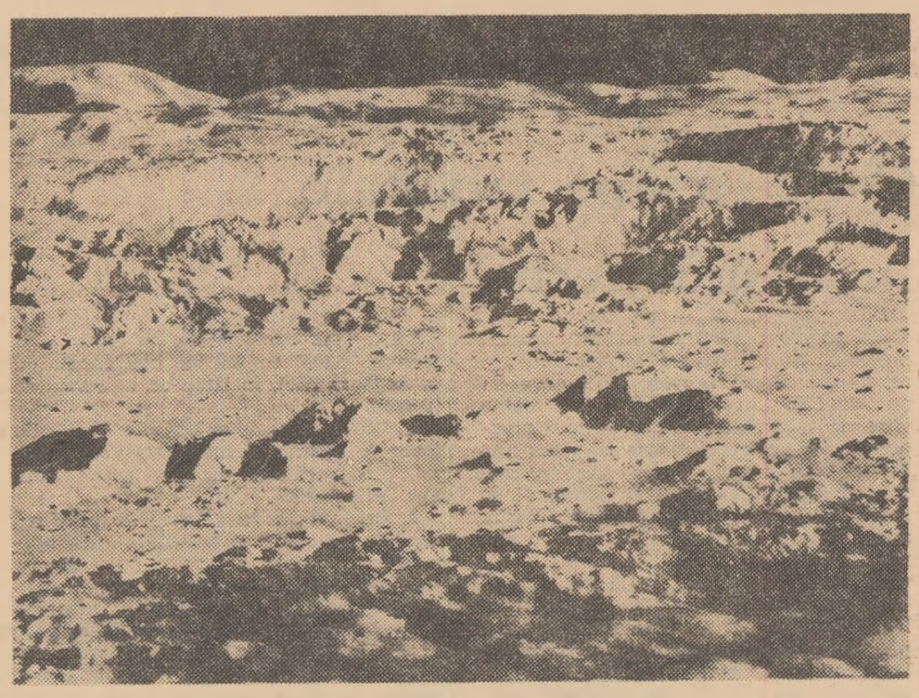

Una din cele mai recente fotografii ale Lunei

FIZICĂ

Limitele și perspectivele laserului

Au trecut șase ani de cînd a fost creat laserul. Toată lumea — sau aproape toată lumea — știe despre ce e vorba : un fascicol subțire de lumină roșie, a cărui forță este de zece miliarde de ori superioară luminii Soarelui. Mai precis, fascicolul concentrează, pe o suprafață infimă, o energie care se cifrează la miliarde de wați.

Pornind de la aceste date teoretice, laserul a făcut o formidabilă carieră... publicitară. Așa s-a născut, printre altele, legenda despre „raza morții", capabilă să doboare nu numai un avion, ci și o rachetă care ar zbura la înălțimi amețitoare, să ucidă ființe aflate la mii de kilometri distanță, să prefacă orașe întregi în scrum etc. etc. etc.

Din fericire pentru omenire (și din păcate pentru cei care visează la arme de exterminare în masă) laserul nu are și nici nu poate avea asemenea proprietăți. Căci fabuloasa lui energie este extrem de limitată în spațiu — ea acționează pe o suprafața de cîțiva microni — și în timp — durata ei medie este cam a miliarda parte dintr-o secundă.

Din punct de vedere practic, nici aplicațiile sale pașnice nu sînt, cel puțin deocamdată, deosebit de spectaculoase. Fascicolul este capabil să realizeze orificii extrem de mici și de precise în diamante și plăci de oțel, să execute microsuduri de o deosebită finețe (un croitor londonez a avut chiar ideea să-l folosească la tăiatul stofelor, deoarece „arsura" lui are un efect cauterizant și face inutil tivul).

Dar nu în asemenea operații mărunte constă importanța laserului. Pentru fizicieni, raza lui nu prezintă un interes atît de mare din punctul de vedere al puterii sale, ci al faptului că ea simbolizează domesticirea luminii. Undele acesteia pot fi manipulate acum la fel de ușor ca și cele de radio. Mica lor dispersabilitate le face foarte folositoare în studii de laborator, ca de exemplu cele întreprinse asupra vibrațiilor moleculare.

O utilizare de reală anvergură a laserului este urmărirea sateliților artificiali ai Pămîntului. Fascicolul roșu emis de pe Terra izbește satelitul care-l trimite înapoi : calculîndu-se durata drumului dus și întors al luminii laser, se poate determina orbita satelitului cu o aproximație de cîțiva metri. În același mod se va putea măsura relieful lunar, inclusiv adîncimea craterelor, iar odată ajunși pe astrul nopții oamenii vor putea comunica cu Marte prin intermediul laserului.

Și pentru că sîntem în domeniul călătoriilor cosmice, să menționăm o altă perspectivă a luminii roșii. Atunci cînd reintră în atmosfera terestră, supraîncălzirea navelor întrerupe timp de cîteva minute comunicațiile radio dintre Pămînt și cosmonauți. E o perioadă de mare tensiune pentru toți cei implicați în zborurile cosmice și ea va putea fi evitată, probabil, prin înlocuirea undelor herțiene cu cele ale laserului.

Acesta are, însă, și un viitor terestru plin de promisiuni. Telemetrele cu rază roșie vor măsura distanțele cu o precizie inegalabilă. Mașinile-unelte dimensionate prin laser vor fi reglate nu în milimetri, ci în microni. Fiind cel mai exact spectrograf în domeniul structurii moleculare, laserul este totodată și cel mai bun „fabricant" de plasmă, cea de „a patra stare a materiei", reprezentată prin celebrele fulgere sferice care se pretează atît de bine la fuziunea termonucleară.

Remarcabil de avantajos se pare că se va dovedi laserul în telecomunicații. În teorie, o singură rază emisă de un laser poate transporta 100 000 de comunicări telefonice și cîteva sute de emisiuni de televiziune. Dificultatea rezidă, pe de o parte, în a încărca unda de laser cu aceste emisii, pe de altă parte de a confecționa detectoarele capabile să le recepționeze. O dată cu creșterea randamentului lor, laserele ar putea fi folosite și la transmiterea programelor T.V. în culori, pe ecrane mari. Cu o singură condiție : ca lumina roșie să „învețe" să treacă prin ceață și nori, lucru pe care acum nu e în stare să-l facă.

— Ești sigur că e de meserie ?

BIOCIBERNETICA

Compasul cărăbușului

Viața celulei, dezvoltarea unui organism și, în general, evoluția lumii organice sînt procese comandate de anumite mecanisme a căror dereglare duce la cele mai variate tulburări. Savanții sovietici V. Parin, I. Gheller și V. Svințițki socotesc însă că de multe ori aceste mecanisme de reglare nu numai că nu corectează activitatea „greșită" a unor organe interne, dar o încurajează chiar. În lumina acestei păreri, multe boli ar putea fi reclasificate și apoi tratate prin procedee noi.

Misiunea revine biociberneticii, o ramură științifică dezvoltată în ultimii zece ani. Ea cercetează legile generale după care se conduc procesele de autodirijare și autoorganizare din organismul viu. Problemele teoretice ale biociberneticii sînt strîns legate de cele ale fiziologiei, biofizicii și biochimiei, fără a se confunda însă cu ele.

Învățații au căutat dintotdeauna să ajungă la o înțelegere cît mai completă a ființelor vii, dar pînă de curînd nu s-au ocupat decît de procesele care puteau fi cercetate izolat.

Cibernetica permite acum studierea sistemelor vii în toată complexitatea lor, întrucît principiile și metodele ei de comandă și reglare pot fi aplicate organismelor vii. Dificultatea principală rezidă deocamdată în absența unui sistem matematic perfect adecuat descrierii complicatelor procese vitale. Lucrările întreprinse îndreptățesc însă mari speranțe.

În ultimii ani s-au obținut succese pe tărîmul interrelațiilor dintre organismele vii și cîmpurile electromagnetice. S-a aflat că unele varietăți de termite și cărăbușii se pot orienta după liniile de forță ale cîmpului magnetic terestru. S-a mai descoperit că un cîmp magnetic artificial stimulează creșterea plantelor, dar că efectul nu e proporțional cu intensitatea cîmpului. Probabil că este vorba de o influență exercitată asupra transmiterii, codificării și stocării informațiilor în organism. Savanții sînt de părere că cibernetica va avea de spus aci un cuvînt important, dacă nu chiar decisiv.

Biocibernetica va procura biologilor importante mijloace tehnice de cercetare : sisteme de culegere a informațiilor, ca și instalații de reglare automată a funcțiilor biologice. Prelucrarea informațiilor biologice cu ajutorul calculatoarelor ar putea da la iveală și unele aspecte calitative ale proceselor cercetate.

Poşta medicului

TOPALĂ ION — Lipova : Afecţiune alergică, **eczema** are o mare varietate de cauze, care — de la distanţă — ne împiedică să punem „degetul pe rană". De aceea, vă recomandăm doar un tratament simptomatic : prişniţe umede cu soluţii Alibour sau cu soluţie 1/1 000 nitrat de argint, care împiedică zemuirea. Apoi, în funcţie de antibiogramă, pomezi cu aureomicină 3 la sută sau cu cloramfenicol. În fine, dacă mîncărimea este supărătoare, următoarea alifie calmantă : hidrocortizon 250 mg, vitamina A fiole 300 000 u, lanolină 10 g, vaselină 5 g. În unele cazuri se obţin rezultate bune şi prin infiltraţii sub plăcile de eczemă cu novocaină 1 la sută.

N. NICULESCU — Constanţa : Trebuie să consultaţi un urolog pentru a se elimina diagnosticul de fractură a corpilor cavernoşi.

DOREL PLOIEŞTEANU — Ploieşti : Pentru combaterea **sterilităţii masculine**, vă prezentăm două scheme de tratament, asupra celei mai indicate dintre ele urmînd a decide medicul endocrinolog ; 1) Stimulare prin Coripan (Glanduantin), fiole a 500 u.i./zi, 2—3 zile pe săptămînă, timp de 2 luni ; apoi Testosteron, 75 mg, de 2 ori pe săptămînă, pînă la un total de 2000—3000 mg. 2) Alţi autori recomandă 100—125 mg/săptămînă ajungîndu-se la o doză totală de 800 mg Testosteron. Se mai foloseşte combinaţia de Testosteron 50mg şi Coripan 500 u.i. de 3 ori pe săptămînă, timp de 6 săptămîni, la care se adaugă Madiol 50 mg/zi timp de 8 săptămîni. După terminarea tratamentului, vă rugăm să reveniţi.

PESCĂRUŞ SANDU — Iaşi ; MARIO — Bucureşti : ABX — Bucureşti ; G. D. 0 Cluj ; IONICA — Lipova : Variaţiuni pe aceeaşi temă ! La vîrsta dv. tulburările pe care le acuzaţi nu pot avea decît o cauză neuropsihologică : surmenaj, complexe de inferioritate, „obsesia" unor practici din tinereţe etc. etc. Căsătoria (pentru celibatari) sau o viaţă ordonată fără excese sexuale pentru cei căsătoriţi, la care se adaugă evitarea alcoolului, fumatului, practicarea gimnasticii, apoi hidroterapie sub formă de duşuri călduţe sub jet puternic sînt deseori mijloace suficiente. Ca tratament medical se recomandă tratamentul prescris tov. Dorel Ploieşteanu la punctul I, la care se adaugă Madiol 3—4 drajeuri pe zi, timp de 6 săptămîni.

TVETCO MIHAILOV — Reşiţa : Nu mai răspundem decît pe această cale. 1) Da, influenţa stărilor psihice asupra glandelor digestive a fost demonstrată încă de Pavlov. Înlăturînd cauza, veţi suprima şi efectul. În plus, tranchilizante de tip clordelazin, sub control medical. 2) Pentru stimularea poftei de mîncare : insulină 10—15 u. cu jumătate de oră înainte de mese şi Hidrazidă 4—6 comprimate pe zi, asociat cu Electovit 3 pe zi.

VOICU VIRGINIA — Drăgăneşti-Vlaşca : Sînt fenomene inerente vîrstei, care nu trebuie să vă îngrijoreze. Vă recomandăm un tratament de tonificare a sistemului nervos : Multiglutin 1 fiolă pe zi (de băut) dimineaţa şi vitamina B_6 o fiolă pe zi (de băut) înainte de masă timp de o lună. În tot acest timp : Remineron 3 linguriţe pe zi şi Fosfobion 1 fiolă asociat cu vitamina B_1 forte (intramuscular).

NICU MANIŞOR — Bucureşti : Afecţiunea dv. este într-adevăr foarte rebelă la tratament, de aceea vă recomandăm să vă adresaţi Clinicii de dermatologie din Bucureşti, calea Şerban Vodă 216.

PETRU S. — Bucureşti ; SERGIU V. — Bucureşti : Citiţi răspunsul dat în nr. 45 sub M.P.I. — Bucureşti şi, eventual, mai reveniţi.

PAUL DELEANU — Iaşi : Dacă toate analizele şi radioscopiile (pulmonară, gastro-intestinală) sînt normale, este desigur vorba de tulburări nervoase. Supraefortul din ultimul timp poate fi o cauză. Tratamentul se va adresa atît tonificării sistemului nervos, cît şi sedării lui după schema stabilită de un specialist neuropsihiatru.

MOŞ ŞTEFAN — Cluj : Ne bucură mult că v-au ajutat sfaturile noastre. Vă mulţumim pentru aprecieri şi sugestii.

GANIA NECULAI — Avrămeni (Suceava) : Vă recomandăm internarea soţiei dv. în spital pentru precizarea diagnosticului şi a tratamentului.

PĂTRAŞCU NICOLAE — com. Pelişor : Vă rugăm să ne indicaţi un pseudonim pentru a vă răspunde la această rubrică, dat fiind că este singura modalitate prin care corespondăm cu cititorii paginii noastre.

NICOLINA T. — Timişoara : Regeneratorul pentru păr comunicat de dv. trebuie folosit cu prudenţă deoarece, după un timp, poate provoca o intoxicaţie cronică, iritaţia pielii capului şi obrazului.

IANCU DAVID — Roman : Operaţiile se execută în clinicile universitare din U.R.S.S., S.U.A. şi alte ţări.

RADU MIRCEA — Bucureşti : La vîrsta dv. stimularea creşterii în înălţime mai este posibilă într-o oarecare măsură. Vă recomandăm să vă adresaţi unui specialist endocrinolog.

H. I. — Buhuşi : Sperăm că între timp aţi citit răspunsul nostru şi aţi procedat în consecinţă.

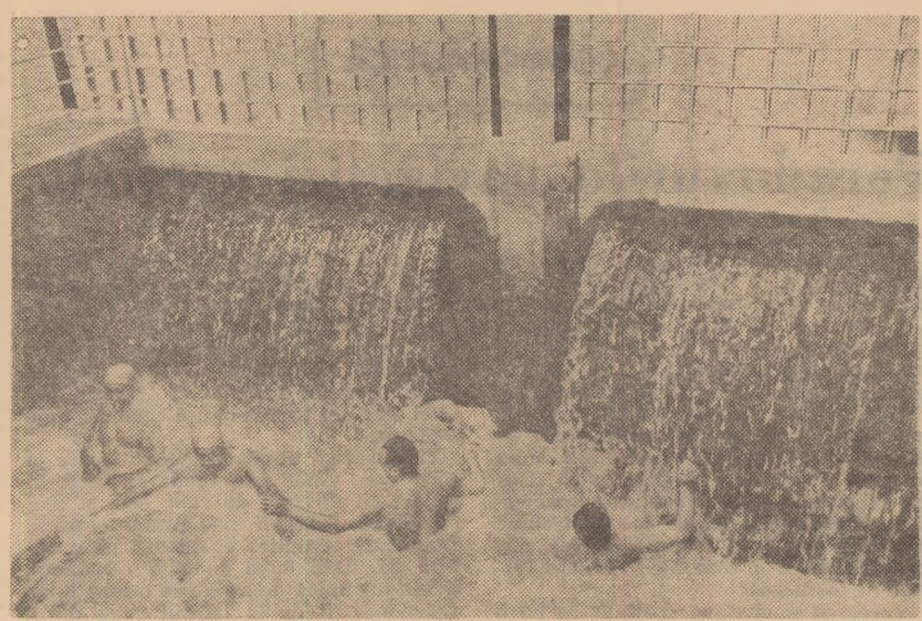

„Cascadele curative" din staţiunea lituaniană Druskininkai

TEMĂ DE SEZON

Cura cu ape minerale în timpul iernii

Tovarăşului Ilie Drobotă din Tecuci, medicul balneolog i-a recomandat să repete în cursul acestei ierni cura cu apă de Căciulata pe care a urmat-o vara aceasta chiar în localitate. Corespondentul nostru ne întreabă dacă apa îmbuteliată are aceeaşi eficacitate ca apa consumată la izvor şi, totodată, ne roagă să-i dăm cîteva indicaţii despre modul cum trebuie urmată cura cu ape minerale la domiciliu.

Desigur că apa minerală consumată la izvor este preferabilă celei îmbuteliate, pentru că prin transportare îşi pierde o parte din însuşirile ei naturale. De exemplu, apele radioactive nu conţin decît urme slabe de radioactivitate după 15 zile de la îmbutelierea lor, în timp ce la apele feruginoase fierul activ se transformă în hidrat de fier inactiv.

Cu toate acestea, pentru suferinzii care nu pot părăsi localitatea de domiciliu sau care — ca în cazul corespondentului nostru — trebuie să mai repete o dată cura făcută în timpul verii, apa minerală transportată este de un real folos. Fireşte că dacă în oraşul de reşedinţă există un chioşc de ape minerale instalat în vreun parc, recomandăm consumarea apei „stante pede". O ambianţă care imită — sau sugerează măcar — condiţiile de climă, pitoresc şi odihnă ale staţiunii balneare se resfrînge favorabil asupra psihicului bolnavilor, potenţînd astfel acţiunea tămăduitoare a apei.

Cîteva reguli generale trebuie, însă, amintite celor ce urmează tratamentul cu ape minerale la domiciliu în timpul iernii :

1) Cura de ape minerale nu trebuie începută fără avizul unui medic, care va stabili atît alegerea apei, cît şi modul cum trebuie băută. Totuşi, ţinînd seama de faptul că la domiciliu bolnavul n-a întrerupt munca, dozele trebuie să fie mai mici decît în staţiune, pentru a nu da loc la reacţii de intoleranţă.

2) În cazul cînd apele sînt prea concentrate în substanţe, ele se vor consuma diluate cu apă dulce sau lapte.

3) Cu excepţia apelor minerale de masă (borvizuri), care pot fi băute în orice condiţii, — chiar şi de către cei sănătoşi — apele minerale nu trebuie consumate în cursul unui efort fizic sau intelectual prea mare sau în timpul unei boli acute.

4) La început, cantitatea de apă băută de bolnavi va fi mai redusă şi se va creşte zilnic. Se va începe, de pildă, cu 50—60 ml de 3 ori pe zi, urmînd să se crească această cantitate cu avizul medicului, cu alte 25—50 ml de fiecare doză, pînă la o cantitate de 200—250 ml o dată.

5) Apa se va consuma cu 1/2—1 oră înainte de mesele principale.

6) În general, apa trebuie băută la temperatura obişnuită ; în nici un caz foarte rece sau la gheaţă. În unele cazuri, ca în colită şi colecistită, este bine ca apa să se bea încălzită. Dacă apa este prea rece, ea va fi încălzită ţinînd paharul cîteva minute între palme.

7) Bolnavii de ficat trebuie să stea culcaţi după consumarea apei pe partea dreaptă, aproximativ 20 de minute. Dacă apa se consumă la un chioşc sau într-un parc, ea se va bea încet, cu înghiţituri mici, în timp ce bolnavul se plimbă.

8) Bolnavii care suferă de aerofagie (gaze în stomac şi intestine) vor elimina, prin încălzire uşoară, gazele din apa minerală.

9) Pe lîngă cura *internă* se asociază adeseori şi cu bune rezultate cura balneară *externă* la domiciliu, cum sînt de exemplu băile minerale cu sare de Bazna. Aceste băi se prepară la temperatura de 36—39°, cu apă curată, în care se dizolvă 2—5 kg sare de Bazna, care se găseşte la farmacii. Cura balneară constă în 12—15 asemenea băi, fiecare dintre ele cu o durată de circa 15—20 minute.

10) Cura cu ape minerale interne durează 20—30 zile şi se poate repeta de 3 ori pe an, una dintre cure putînd fi urmată în timpul iernii.

Medicus

— Doctore ! Vino repede, pacientul a dispărut.

E BINE SĂ ŞTIM

Izotopii radioactivi în clinică

Descoperirea mijloacelor de folosire a izotopilor radioactivi a deschis noi căi pentru explorarea multor „pete albe" din patologia umană.

Izotopii radioactivi sînt substanţe cu aceleaşi proprietăţi chimice şi cu acelaşi comportament în organism ca şi substanţele neradioactive (de exemplu, iodul radioactiv I 131 se comportă exact ca şi I 127, care nu este radioactiv). Prezenţa izotopilor în organism poate fi detectată datorită radiaţiilor pe care le emit. Izotopii radioactivi pot servi de aceea ca „indicatori" în clinică pentru precizarea diagnosticului în numeroase boli sau pentru stabilirea funcţionalităţii unor ţesuturi şi organe.

Explorarea glandei tiroide cu ajutorul iodului radioactiv oferă medicului o mai mare siguranţă în aprecierea stării bolnavului. Explorarea ficatului prin izotopi radioactivi pune în evidenţă leziuni hepatice, tumori şi afecţiuni inflamatorii. În explorarea rinichiului metodele radioactive pot evidenţia : tumori renale, rinichi polichistic, hidronefroză, infarcte renale, nefropatii cronice.

Interesante sînt şi explorările cu ajutorul izotopilor radioactivi pentru stabilirea unor funcţii din organism. Astfel, cu Cr 51 se poate determina durata de viaţă a globulelor roşii. Introducîndu-se în circulaţie propriile hematii ale bolnavului „marcate" cu Cr 51 se poate urmări pe un interval de 3—4 săptămîni modul de descreştere a radioactivităţii sanguine. Se conchide în acest fel asupra unor tulburări patologice, prin comparaţie cu datele obţinute la oameni normali.

Marcînd albumina umană cu I 131 sau hematiile cu Cr 51 se poate determina volumul sîngelui circulant, apreciere utilă în chirurgie, mai ales în cazul unei hemoragii.

În sfîrşit, un ultim exemplu : organismul omenesc este compus din substanţe care conţin carbon şi hidrogen. Urmărind aceste substanţe organice marcate, introduse în organism, se pot face o serie de cercetări în legătură cu metabolismul glucidelor, grăsimilor şi proteinelor.

Recent, studiul acestor substanţe organice marcate a dus la descoperiri în domeniul acizilor nucleici, care sînt substratul material al transmiterii ereditare a caracterelor organismului (genetic).

Dr. M. I. Speranski

SFATURI PRACTICE

ROŞIREA mîinilor se combate evitînd apa rece. Spălarea lor cu apă caldă cu borax (sau cu săpun de borax) şi fricţionarea cu alcool camforat, urmată de masaje din vîrful degetelor pînă la încheieturi este un remediu simplu şi eficace. Seara se va aplica pe mîini o cremă grasă.

TENDINŢA de formare a „ulcioarelor" poate fi combătută printr-o cură de drojdie de bere, bînd zilnic cîte un pahar de apă în care se topeşte o bucată cît o nucă de drojdie proaspătă.

FUMATUL şi băuturile alcoolice contribuie la asprirea vocii. Pentru limpezirea vocii se recomandă gargară cu ceai de tei sau muşeţel îndulcit cu miere, la care se adaugă un vîrf de cuţit de clorat de potasiu la un pahar de apă. Se va bea zilnic un păhărel cu ceai de muguri de brad fierţi într-un litru de apă, redus la jumătate şi îndulcit cu miere.

PENTRU protecţia periuţei de dinţi se recomandă săpunirea ei după terminarea spălării pe dinţi. Periuţa va fi lăsată în felul acesta pînă la întrebuinţarea următoare. Înainte de a fi din nou folosită, săpunul se îndepărtează cu apă.

FRICŢIONAREA corpului cu un prosop umed produce o reconfortare plăcută, o afluenţă de forţă şi vioiciune. Pentru a mări acţiunea excitantă a apei se pot adăuga 2—3 linguri de sare de bucătărie sau 2—4 linguri de oţet la 1 litru de apă.

ÎN durerile de urechi, pînă la consultarea medicului, se vor folosi picăturile de Boramid (Otalgin). Se administrează cu pipeta lăsînd picăturile să se prelingă încet în ureche. La adulţi, 8—10 picături introduse în ureche de 2—3 ori pe zi.

ISLANDA

Gheizere, ciment și pește

Cînd am părăsit micul dar nou-nouțul aeroport din Glasgow cu un avion al companiei „Icelandic Air" eram cuprins de regrete la gîndul că o să aterizăm, probabil, pe la miezul nopții și din Reykjavik n-o să putem vedea decît luminile. Capitala Islandei, însă, ne-a întîmpinat cu o noapte albă ; se putea citi, scrie și chiar fotografia. Cîteva zile mai tîrziu, după ce m-am întors dintr-o călătorie la Akranes, am admirat prin fereastra camerei de hotel un splendid apus de soare islandez. La orizont, bordura roșietică semicirculară a uriașului astru se scălda parcă în oglinda mișcătoare a mării. Era ora douăsprezece ! Munții au continuat

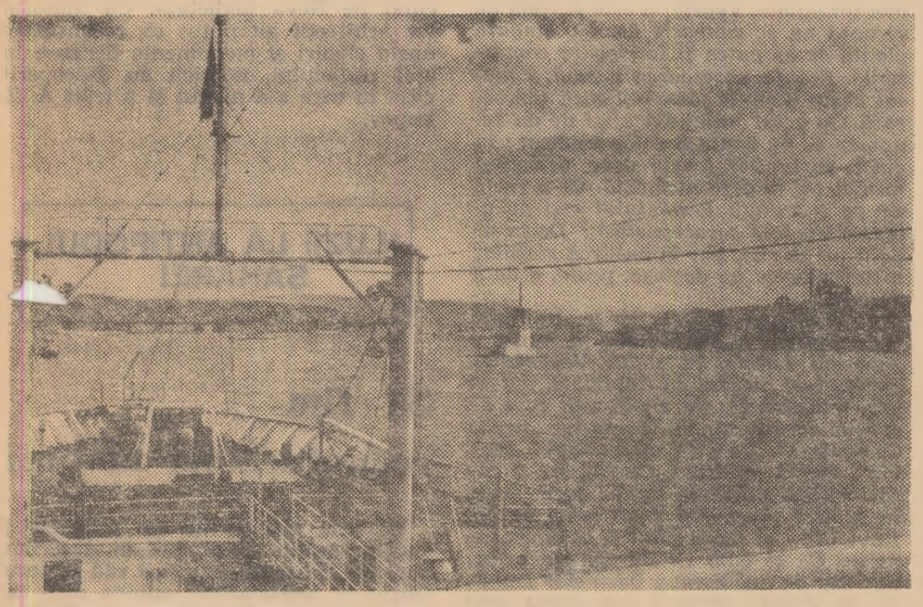

La intrarea în portul Reykjavik

însă și după aceea să fie învăluiți într-o perdea aurie, iar păsările cîntau, întrebîndu-se parcă dacă era noapte sau se luminase de ziuă.

Reykjavikul, un oraș foarte curat, se întinde pe o mare suprafață. Casele, proaspăt vopsite, au acoperișuri multicolore. Două din trei clădiri sînt construite, probabil, după război, căci au o linie modernă. Există cutiuțe de beton (Islanda e bîntuită de cutremure) pentru două-patru familii, la care se observă un vădit efort de a nu semăna una cu cealaltă. În acest context blocurile cu cîte 11-12 etaje par niște zgîrie-nori. Dar toate sînt lucrate excepțional.

Reykjavikul este capitala unei națiuni care a sărbătorit încă în 1930 un mileniu de existență a Althingului (parlamentul țării, cu 60 de deputați în cele două camere), a unei națiuni ale cărei străvechi saga încîntă pe istoricii literari din întreaga lume, a unei națiuni care și-a dobîndit independența în urma unei lupte seculare.

— Aveți noroc de o vreme frumoasă — ne-a spus într-o dimineață președintele Asociației ziariștilor islandezi.

Ziua era, într-adevăr, splendidă, ceea ce se întîmplă rar pe acele meleaguri. Căci în Islanda nu e foarte cald niciodată. 13-15 grade Celsius după amiaza — cam asta-i tot ce poți aștepta de la o zi frumoasă de vară. Pe o vreme „normală", la Reykjavik plouă, cerul e acoperit cu nori care plutesc aproape de pămînt, iar vîntul se potolește abia în nopțile albe.

Orașul are multe statui. Pe străzi și în scuaruri faci cunoștință cu lucrări ale unor maeștri de seamă, cu ale căror opere, după părerea mea, s-ar putea mîndri orice națiune. Impunătoarea figură a lui Ingolfür Arnarson, primul colonist al Islandei, lucrare a sculptorului Einar Jansson (care a murit acum zece ani) este o întruchipare a forței bărbătești. Am vizitat muzeul-atelier al lui Asmundur Sveynsson, proiectat și construit chiar de artist. Înainte de a vedea lucrările lui Sveynsson nu-mi imaginam, din păcate, cîtă căldură și forță, delicatețe și bărbăție pot ascunde în ele și apoi exprima betonul și oțelul cînd sînt modelate de mîna unui mare artist.

...Două zile mai tîrziu, programul nostru prevedea un tur cu automobilul la invitația consiliului municipal din Reykjavik. Ni se promisese să ni se arate gheizere, orașe și sate, locul unde s-a aflat primul Althing și... „grînarul" țării.

„Drumurile noastre sînt proaste — ne-au prevenit însoțitorii noștri — așa încît înarmați-vă cu răbdare".

Niciodată pînă atunci nu mai avusesem prilejul să văd un peisaj atît de neobișnuit, și de măreț ca acela aflat la o distanță de 20-30 de kilometri de Reykjavik. Munți ușor înclinați, învăluiți în lumina gălbuie a soarelui nordic, creste acoperite pe alocuri cu zăpadă și ghețuri, iar jos, la poalele lor, o vale ondulată cu lavă încremenită din vremi imemoriale. Nici un copac, nici un tufiș, nici măcar un fir de iarbă. Ci numai piatră poroasă, ridicată ici-colo în dîmburi și foarte puțin netezită de vreme, de intemperii și de un strat subțire de mușchi. În fața noastră se întindea „un peisaj lunar", rece și lipsit de viață, care respingea și atrăgea în același timp. Nu-mi puteam smulge privirea de la el, căci nu știam cînd am să mai am prilejul să văd o asemenea priveliște.

Roțile microbuzului nostru lunecau fără nici o greutate pe „drumurile proaste" ale Islandei. De altfel, se știe că fiecare rău e spre bine : pe această lavă islandezii au dat drumul buldozerelor, au nivelat terenul cu compresoare și șoseaua a fost gata, fără să mai necesite costisitorul asfalt sau beton. Lava nivelată e destul de compactă și de rezistentă ca să suporte și autocamioane de mare tonaj și suficient de poroasă ca să lase apa să treacă.

Platoul Hellisheidi se întrerupe brusc și în fața ochilor se deschide, văzută de sus, o splendidă panoramă : o întinsă cîmpie litorală, căsuțe albe, părînd de la distanță niște jucării, cu acoperișuri colorate (orășelul Hveragardi), cușma de zăpadă a vulcanului Hekla, marea și o trîmbă de fum alburiu deasupra insulei Sjorstsi, care a luat naștere prin erupția unui vulcan. Aceasta din urmă este „grînarul Islandei", deși pe acele meleaguri noțiunea de grînar este foarte convențională, căci nu se cultivă grîu și în general nici o cereală, : experiențele făcute cu orz dau rezultate proaste la două din trei recolte. Fermierii islandezi — fiecare al șaselea locuitor al țării — cultivă iarbă, cresc vite de lapte și carne, oi care, după fătat, sînt răspîndite în toată țara iar în preajma sezonului de tuns sînt căutate uneori cu elicopterele și aduse acasă pînă la următorul sezon. Islanda își asigură astfel cu forțe proprii întreaga cantitate de lapte și carne necesară, ba chiar și mai exportă puțin. Ceea ce este, de altfel, un lucru firesc căci, deși o zecime din teritoriul țării este lipsită de viață din pricina lavei, iar o optime din pricina ghețarilor, există totuși cîmpii și pășuni litorale și insula nu este bîntuită de ierni deosebit de grele. Brațul nordic al Golfstromului nu îngăduie menținerea prea îndelungată a zăpezii în Reykjavik nici chiar în ianuarie.

Surprinzător e însă un alt lucru și anume că țara unde nu poate crește nici măcar orzul este aprovizionată tot anul cu roșii, castraveți, căpșuni, ceapă, varză și flori. Ba se cultivă chiar și banane, portocale și viță de vie, mai ales în Hveragardi, o regiune cu izvoare termale active. Zeci de căsuțe dreptunghiulare de sticlă se alimentează cu căldura furnizată de ele.

Dar în cursul vizitei la Hveragardi n-am văzut decît un singur gheizer „în acțiune". La fiecare 20 de minute, el aruncă o coloană de apă fierbinte de 10 metri. Al doilea a refuzat să „lucreze", oricît s-au străduit ospitalierele gazde, stimulîndu-l cu carbid, pentru plăcerea oaspeților. Toate celelalte gheizere din regiune sînt captate în conducte și-i aprovizionează pe locuitori cu legume. De altfel, ele aduc și alte foloase. Reykjavikul, de pildă, se încălzește în proporție de 80 la sută cu apa izvoarelor termale care, acumulată în cursul nopții în uriașe rezervoare aflate pe o colină din preajma orașului, este distribuită ziua caselor de locuit și întreprinderilor.

— Producem și consumăm anual 650 kg de ciment pe cap de locuitor, o dată și jumătate mai mult decît în Suedia și aproape de două ori mai mult decît în oricare altă țară europeană. Raportat la teritoriul nostru modest, construim extrem de mult. Sîntem grăbiți — mi-a mărturisit directorul fabricii de ciment naționalizate din orașul Akranes, aflat la 25 de kilometri de Reykjavik.

Într-adevăr, islandezii se grăbesc. Viața țării depinde de comerțul exterior. Islanda trebuie să importe aproape toate produsele industriale, de la rochii de bumbac și pelerine de nylon pînă la mașini și aparate de radio, pe care nu le poate fabrica pentru că ar fi prea costisitor. Dar importurile ei depind de exportul de pește, care-i furnizează 95 la sută din valută.

Islanda a devenit însă o mare exportatoare de pește abia în ultimele decenii (locul patru în lume). La începutul secolului pescuia numai 33 000 de tone de pește alb ,iar tonajul flotei de pescuit era destul de scăzut. Acum însă se pescuiește de 20 de ori mai mult și numai exportul de scrumbii sărate însumează anual 200.000 de butoaie. Căci cererea e foarte mare acum pe piața europeană și americană.

V. Osipov

MEXIC

În Mexico-City și Acapulco

O călătorie de la Moscova în Mexic și în genere în America, este destul de complicată. De obicei, călătorul pleacă la Bruxelles prin Viena de unde un avion al unei companii belgiene îl duce prin Montreal la Mexico-City. Iarna, însă se întîmplă, uneori, ca lucrurile să se complice și mai mult ; din cauza condițiilor atmosferice, bunăoară, călătorul nu ajunge la timp la Bruxelles și pierde avionul, încît, dacă nu mai poate întîrzia, trebuie să plece din capitala Belgiei la Madrid, prin Franța și de acolo să ia un avion care să-l ducă peste ocean.

Mexicul nu poate lăsa pe nimeni indiferent. Marea de smarald cu plaje aurii, pășunile verzi cu iarbă suculentă, crestele muntoase învelite în cușme de zăpadă sclipind în soare, vulcanii maiestuoși și orașele moderne cu zgîrie-nori se întipăresc puternic în minte, te urmăresc multă vreme după ce te întorci acasă.

Dacă ajungi însă noaptea la Mexico-City, cînd contururile reale ale clădirilor și în genere particularitățile orașului nu se mai deslușesc din pricina întunericului, puzderia de reclame de neon care se aprind și se sting ca într-un carusel amețitor dau marii și originalei capitale a Mexicului aspectul unei urbe obișnuite din Europa sau America de Nord. Și poate că numai statuia de bronz a conducătorului indian Cuauhtemoc, luminată de reflectoare puternice și bizarele cupole ale unei vechi catedrale mai conferă orașului la ora aceea tîrzie o notă deosebită, amintind parcă celor care-l vizitează pentru prima oară că Mexicul are o istorie străveche și originală, că poporul lui nu seamănă cu nici un alt popor.

Vechile triburi de indieni maya și azteci, care au populat odinioară acele meleaguri făurind o strălucită civilizație, au lăsat moștenire splendide monumente arhitectonice și obiecte de artă, multe dintre ele din aur și împodobite cu pietre prețioase. De la populația maya au rămas palate de piatră, piramide în trepte înălțate pe creste muntoase, observatoare astronomice, stadioane, arene de piatră pentru spectacole de teatru în aer liber. Triburile maya aveau obiceiul să ridice, la fiecare douăzeci de ani, cîte o stelă *) de piatră împodobită cu figuri stilizate de oameni și animale și cu un text în hieroglife care începea întotdeauna cu data cînd a fost înălțată construcția. Inscripțiile se opresc la secolele IX-X. Părerile specialiștilor în legătură cu cauzele care au dus la dispariția acestei civilizații sînt încă controversate. După ce orașele maya au rămas pustii, în nord, în cîmpia mexicană, a început să înflorească o altă civilizație, azteică, care a preluat cele mai valoroase realizări ale culturii străvechilor maya.

Mult timp, vestigiile culturii mexicane — sculpturile, frescele și măștile triburilor maya și aztece — n-au fost socotite opere de artă. Ele erau studiate numai de arheologi și etnografi. Abia în secolul XX au fost trecute în rîndul celor mai mari capodopere ale lumii. O parte din ele se păstrează în muzee moderne din capitala Mexicului ; piramidele gigantice și resturile de orașe străvechi indiene sînt răspîndite în întreaga țară.

★

Dacă în decembrie, la Ciudad de Mexico e destul de rece, 10—12 grade — lucru firesc întrucît orașul este așezat la 2 270 metri altitudine, în Podișul Mexican — după o oră de zbor de-a lungul țărmului Pacificului intri în cu totul altă zonă climatică, Acapulco,

Piramidă înălțată de triburile maya.

stațiune climaterică relativ tînără, care a luat ființă în forma ei actuală abia după război. I-a atras pe oamenii de afaceri prin poziția-i geografică favorabilă și prin splendidele-i peisaje. Plajele cu nisip fin, țărmurile stîncoase pline de exotism și... o străveche fortăreață spaniolă i-au determinat să construiască hoteluri și restaurante după ultimul cuvînt al tehnicii. Printre crînguri de palmieri s-au înălțat cuburile de sticlă și aluminiu ale unor mari hoteluri cu aer condiționat în fiecare cameră, baruri și bazine de înot, căci baia în ocean este destul de primejdioasă din pricina rechinilor. Pe toate pliantele turistice despre Acapulco este înfățișat un om ce sare de pe o stîncă în mare. Pe stînca abruptă, înaltă de 50 de metri și scăldată de valuri, se află un hotel tăiat în piatră, special construit acolo pentru ca turiștii să poată urmări de pe terasă tradiționalele salturi ale unor tineri îndrăzneți. Frumoasa săritură este însă extrem de primejdioasă, deoarece la cea mai mică greșeală, cutezătorul care se zvîrle de la o înălțime amețitoare de fapt într-o fîntînă de piatră își poate afla acolo moartea... Cu toate acestea, tentația e mare așa încît se găsesc destui amatori ca să-și arate abilitatea...

M. Iakovlev

---

*) *Stelă — monument funerar.*

globul

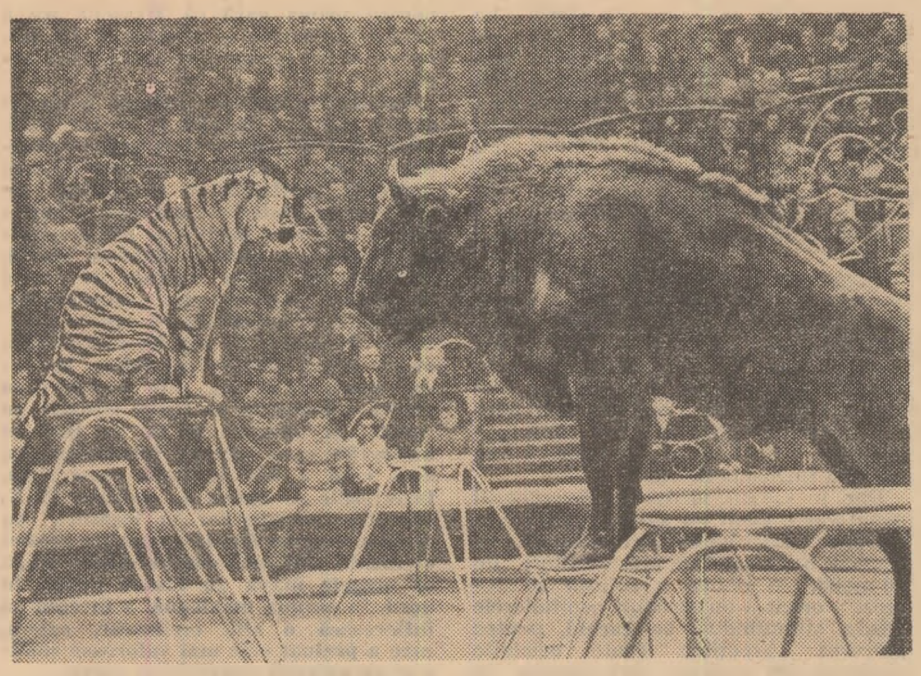

Nu se simpatizează, dar n-au încotro. Dresorul V. Tihonov e undeva pe aproape...

DE VORBA CU POPULAȚIA GLOBULUI

Ce limbă să învățăm?

Dacă vrem să învățăm una sau mai multe limbi străine, pe care să le alegem din cele 2796 cunoscute azi? Argumentele pot fi multiple. Putem să învățăm spaniola pentru că ne place cum sună sau limba hindi fiindcă ne interesează filozofia indiană. Dacă am intenționa, însă, să facem ocolul lumii, vom căuta să ne însușim limbile care ne-ar ajuta să ne descurcăm cel mai bine într-un număr cît mai mare de țări.

Se știe că există 13 limbi de cea mai largă circulație, fiecare dintre ele vorbită de peste 50 de milioane de oameni. Iată-le:

(Cifrele indică, în milioane, numărul de oameni care le folosesc)

chineză	700
hindi (și urdu)	280
engleză	250
spaniolă	150
rusă	130
germană	100
japoneză	100
franceză	80
indoneziană	80
portugheză	80
arabă	70
bengali	60
italiană	60

Cunoscînd aceste 13 limbi am putea sta de vorbă cu două treimi din populația globului. Ele sînt declarate limbi oficiale în aproximativ 65 de țări.

Dar dacă ne-ar interesa în primul rînd numărul de opere literare create într-o limbă sau cantitatea de informații — de ordin științific, artistic etc — pe care ne-ar putea-o furniza? Cele mai multe publicații cotidiene (după date de acum cîțiva ani) apar în limbile engleză, spaniolă, germană, chineză, limbile vorbite în India, franceză; în ceea ce privește tirajele ziarelor, pe primele trei locuri se află cele în limbile engleză, japoneză și rusă, urmate de germană, franceză, spaniolă.

Cele mai multe cărți se editează în limba rusă. Engleza, germana, japoneza, franceza ocupă locurile următoare. Pe locul zece, după italiană, portugheză, suedeză, se situează limba română.

În sfîrșit, cîteva amănunte despre producția de cărți tehnico-științifice în diferite limbi. Întîietatea o are limba rusă (28 000 de titluri). Celelalte limbi se clasează după cum urmează: engleza (9200), germana (6200), japoneza, italiana, franceza etc. E de remarcat că în limba rusă apar mai multe cărți de tehnică și știință exactă decît în principalele limbi ale globului luate la un loc.

În toate țările lumii se traduc, în fiecare an, aproximativ 30 000 de volume. Cam 10 000 de cărți sînt traduse din limba engleză, 15 la sută din rusă, 13 la sută din franceză, 10 la sută din germană.

Am văzut, din primul tabel, că limba spaniolă e vorbită de 150 de milioane de oameni. Caravelele lui Columb și spadele conchistadorilor au răspîndit-o în 20 de țări. În această privință limba spaniolă deține întîietatea. Engleza e răspîndită în 15 țări, araba în 13, franceza în 9, germana în 3. Rezultă, așadar, că cunoașterea a 5 limbi ne-ar îngădui să călătorim în 60 de țări fără să recurgem la ajutorul translatorilor, să conversăm cu 30 la sută din populația globului și să citim 80 la sută din cărțile, ziarele și revistele din lume.

Să ne amintim, în încheiere, de o zicătoare bulgară: „A cunoaște o limbă străină înseamnă a avea încă un suflet".

(După „Znanie-Sila")

O PIATRĂ LA O MILĂ

Taxiurile antice

Lumea e plină de lucruri pe care ne-am obișnuit, dintr-un motiv sau altul, să le considerăm creații ale vremurilor noastre. Multe din ele au fost, însă, inventate de strămoșii noștri.

Istorici italieni au descoperit, nu de mult, un „Tratat de arhitectură" al cărui autor, binecunoscutul Vitruviu, afirmă că încă strămoșii lui Romulus și Remus foloseau mijloace de transport în comun — un fel de căruțe primitive. Mai mult, călătorii trebuiau să achite o taxă de transport indicată de un... aparat de taxat. Pentru vremea aceea aparatul de taxat era un dispozitiv complicat și ingenios: două discuri concentrice, perforate, care se fixau, împreună cu o lădiță, de butucul roții. După fiecare milă romană perforațiile discurilor coincideau și prin ele cădea o petricică în lădiță. Încă o milă romană, încă o pietricică... La sfîrșitul călătoriei pasagerii puteau astfel socoti cîte mile au parcurs, iar surugiul încasa taxa în vigoare în acele timpuri.

E de remarcat și faptul că anticii cunoșteau standardizarea. Roțile „taxiurilor", de exemplu, aveau același diametru.

Într-adevăr, ni se pare nou ceea ce a fost, de fapt, de mult uitat.

E. Panov

— Astuia trebuie să-i dau drumul, că oricum n-are să mă creadă nimeni că l-am prins!

NECUNOSCUTELE TERREI

Insula unde nu fulgeră și alte mistere

Dacă se poate spune că astăzi nu mai există pe glob zone necunoscute, multe regiuni ridică încă probleme practic insolubile. Ca, de pildă, insula Kerguelen. Această întindere pustie (într-o vreme i s-a și spus chiar „Pămîntul deznădejdii") se află în partea de sud a oceanului Indian, la circa 4 000 de kilometri de țărmurile Antarcticei. Este o insulă înconjurată de numeroase praguri stîncoase și bîntuită de furtuni și ploi torențiale. Vegetația este extrem de săracă; nu se cunoaște decît o singură plantă ce ar putea fi la rigoare comestibilă. Franța, posesoarea insulei, a plasat acolo o stație meteorologică temporară. Cu acest prilej s-a aflat de un fenomen ce nu poate fi deloc explicat: în ciuda furtunilor foarte dese, deasupra insulei nu fulgeră niciodată. Ce puncte de pe suprafața Pămîntului mai au această ciudată caracteristică? Deocamdată nu se știe, dar înmulțirea stațiilor meteorologice va dezlega, poate, o dată enigma.

Altă enigmă este aceea a straniului rîu Casiquiare. Dacă luăm o hartă a Americii Latine, în sudul Venezuelei, aproape de hotarul cu Columbia, putem găsi numaidecît un neobișnuit curs de apă pe care localnicii îl numesc „Brazo Casiquiare". Ce este el de fapt? Fluviu? Canal natural? Cursul are o caracteristică unică în lume: face parte, în același timp, din două mari bazine fluviale — al Orinocului și al Amazoanelor. Ca și cum în Europa ar exista un curs de apă comun bazinelor Dunării și Volgăi. Nimeni n-a putut găsi încă o explicație care să lămurească cum s-a format acest unic fenomen acvatic.

În sfîrșit, să mai amintim de un „mister", după unii de origină cosmică, după alții de origină vulcanică. În centrul Australiei, aproape de orașul Alice Springs, în inima unui întins pustiu, se înalță o uriașe emisferă stîncoasă, așa numita Ayers Rock. Roca din care e alcătuită se deosebește fundamental de aceea din deșertul înconjurător. Legendele băștinașilor spun că atunci cînd Dumnezeu a făcut lumea, din cer s-a prăvălit o gigantică masă fierbinte. „Și din păcate, recunosc specialiștii, nici noi nu știm mai mult"...

V. Ceavceavadze

MARTORII TIMPULUI

Ilustratele își amintesc

În 1942 un bombardament al aviației germane a distrus fototeca Amiralității britanice. Curînd după aceea toate posturile de radio engleze au transmis apeluri către populație de a trimite pe adresa Amiralității fotografii și cărți poștale ilustrate reprezentînd localități ocupate de dușman. Așa a luat naștere o neobișnuită colecție de ilustrate, a cărei utilitate n-a întîrziat să se arate.

Una din aceste cărți poștale reprezenta hotelul „San-Dominico", situat pe coasta răsăriteană a Siciliei. Acolo își avea reședința statul major al apărării hitleriste. Confruntînd imaginea de pe ilustrată cu cea de pe fotografiile luate din avion, ofițerii serviciului de informații englez au găsit ușor obiectivul căutat.

Un lucru asemănător s-a petrecut și într-o altă localitate. Comandantul trupelor anglo-americane a observat, pe o fotografie luată din avion, niște vile care i-au părut suspecte. Comparînd fotografia cu o ilustrată din 1939 bănuiala i s-a adeverit: înainte de război în acel loc n-au existat asemenea vile. Ele fuseseră înjghebate de germani pentru a camufla bateriile antiaeriene.

Sînt mult mai numeroase, însă, funcțiile pașnice ale ilustratelor. Colecția leningrădeanului N. S. Tagrin, care numără 430 000 de exemplare, are o deosebită valoare documentară pentru cei ce vor să reconstituie înfățișarea unor orașe vechi, monumente, costume. Mulțumită lor știm cum au arătat orășelul Korcev, pe locul căruia astăzi se rostogolesc valurile mării Moscova, sau primul tramvai petersburghez, care a circulat pe Neva înghețată. Cu ajutorul lor arhitecții au putut să reconstituie unele clădiri și monumente distruse în anii războiului, istoricii au descoperit casa în care s-a născut și a trăit A. S. Popov.

V varia

ILUZII LA ANTIPODUL SAHAREI

Să fim recunoscători umbrei

De cele mai multe ori mirajele și iluziile optice se produc în deșerturi. Însetați și istoviți, oamenii văd în aerul încins al depărtărilor oglinda unui lac și pîlcuri de palmieri care le făgăduiesc odihnă și răcoare. Dar miraje se produc nu numai în deșerturile aride, ci și în cele înghețate ale Antarcticei.

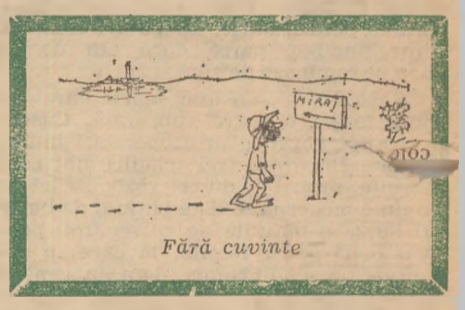

Fără cuvinte

În cursul unei călătorii din stațiunea Vostok spre Molodiojnaia, prin Polul inaccesibilității relative, niște cercetători sovietici au fost martorii unor fenomene optice ciudate, petrecute la o altitudine de 4 000 de metri deasupra nivelului mării. Privind prin teodolit, un inginer a văzut la un moment dat imaginea dublă a aceluiași tractor (a doua apărea răsturnată deasupra primei), apoi peste acestea s-au suprapus încă alte două imagini. În aceeași zi o puternică refracție a creat o vizibilitate atît de bună, încît exploratorii au putut urmări cu ochiul liber un vehicul aflat la o distanță de 40 de kilometri, dincolo de linia orizontului. Iar după încă o zi, cînd temperatura aerului scăzuse sub minus 50 de grade, conducătorii tractoarelor s-au desfătat cu priveliștea unui lac apărut la vreo doi kilometri de traseu. În deșertul de zăpadă și gheață șoferii nu se puteau plînge de sete și în nici un caz de căldură, așa încît apariția lacului nu putea avea decît o semnificație științifică: sub influența temperaturii scăzute aerul se stratificase, creînd efecte optice neașteptate.

Nu mai puțin spectaculoase sînt imaginile aisbergurilor care, în anumite condiții, capătă subit forme de coloane. Soarele și Luna se înfățișează uneori privitorilor înconjurate de inele sau multiplicate într-un șir de aștri. Dar unul din cele mai interesante efecte optice îl creează pătura de nori ce învăluie continentul sudic. Difuzîndu-se în stratul de nori, lumina nu mai formează umbre pe suprafața pămîntului și cei ce se deplasează pe un astfel de teritoriu au senzația că plutesc, că se află pe marginea unei prăpăstii sau se împiedică de obstacole devenite aproape invizibile din lipsă de umbră. În aceste condiții, circulația vehiculelor e periclitată, conducătorii pierd simțul de orientare, iar dacă încearcă să se călăuzească după urmele lăsate de tractorul din față se încurcă și mai rău, pentru că ele se văd nu înaintea vehiculului, ci alături de el.

O.C.L. ALIMENTARA
Raionul 1 MAI

Vă invită să vizitaţi
MAGAZINELE SALE
CU AUTOSERVIRE DIN:

APROVIZIONARE OPERATIVĂ
ŞI PE MĂSURA
EXIGENŢELOR DV.

Reînnoiţi-vă abonamentele la
VEAC NOU

Unitatea garantează 3 luni reparaţiile efectuate

PENTRU PĂRINȚI

Vreau – nu se poate

Copilul și adultul... Care trebuie să fie relațiile dintre ei ? Cum să reacționăm corect la faptele celor mici ? Cum să obținem ca cerințele maturilor să fie îndeplinite de copii nu din obligație, ci din convingere ?

Probabil că nu există familie în care să nu se ivească astfel de întrebări. Cum să răspundem la ele ? Analizați-vă bine copilul și încercați să-l înțelegeți. Iată-l în fața dumneavoastră, încă nesigur pe picioruşe, pregătindu-se, înfricoşat și fericit, să facă primii pași. Cîtă curiozitate în ochii larg deschiși, cîtă energie în fiecare gest ! Înaintea lui se deschide o lume uriașă și minunată.

Dar adultul ? De la „înălțimea vîrstei sale" el vede altfel lumea care îl înconjoară pe copil. Ceea ce pe acesta îl atrage, apare în ochii părintelui ca o primejdie. Energia clocotitoare a celor mici se ciocnește astfel de interdicțiile adulților : „Nu fugi, ai să cazi. Nu fugi, ai să transpiri. Nu fugi, ai să te stropești. Nu fugi, mă doare capul". Și așa, eterna contradicție „vreau — nu se poate".

Să încercăm să lămurim natura psihologică a acestui conflict.

Educînd copilul, avem față de el anumite cerințe. Aprobînd și încurajînd unele din faptele lui, combătînd altele, reușim să-i impunem aceste cerințe. Dar deseori nu observăm decît latura exterioară a comportării, considerînd că dacă copilul a îndeplinit ceea ce am cerut noi, lucrurile merg bine.

Nu este așa. Mult mai important e să știm **de ce** copiii execută cerințele noastre, ce motive îi determină să procedeze într-un fel sau altul. Să luăm doi elevi. Amîndoi învață bine, își fac conștiincios lecțiile, își ascultă profesorii. Nu e greu să conchidem că ambii școlari seamănă între ei într-un punct esențial — atitudinea față de învățătură. Dar dacă privim mai atent aceste fapte exterior asemănătoare, observăm că unul învață bine fiindcă vrea să fie premiant, iar altul din dragoste pentru știință. Ce caractere diferite în spatele aceloraşi aparențe !

Prin urmare, trebuie să înțelegem **motivele** comportării. Deseori ele nu corespund năzuințelor copilului : de exemplu, el poate să facă ceva fie din obișnuința de a se supune autorității părintești, fie pentru a fi lăudat, fie, în sfîrșit, din teama de pedeapsă.

Ținînd să fie ascultați de copil, părinții uită că un educator nu are dreptul să obțină o îndeplinire pasivă a cerințelor lui. În felul acesta facem nu educație, ci dresură. Or, educația se deosebește radical de dresură : ea are nevoie de participarea activă și conștientă a copilului.

Motivele care corespund propriilor năzuințe și necesități ale copilului le numim dorințe.

Dorințele, ca și celelalte motive, se formează în cursul educației active, dar spre deosebire de alte motive ele apar numai în cazurile cînd pretențiile din afară sînt însușite de copil, devin „cauza" lui.

Succesul educației este hotărît în ultimă instanță de faptul dacă știm să organizăm caracterul activ al copilului, să obținem ca el să simtă nevoia să procedeze așa și nu altfel. În mare măsură acest lucru depinde și de atitudinea educatorului în conflictul „vreau — nu se poate".

În multe familii părinții fac destule eforturi pentru a evita acest conflict. Considerînd că o copilărie fericită înseamnă îndeplinirea tuturor dorințelor copilului, părinții nu-i refuză nimic. La ce duce, însă, acest „principiu" educativ ? La egoism și încăpățînare. Văzînd că realizarea dorințelor și capriciilor lui depinde numai de rezistență, copilul se obișnuiește să nu cedeze. Această obișnuință de a nu ține seama de nimeni îl va aduce mai tîrziu în conflict nu numai cu familia, ci și cu societatea.

Exact pe calea opusă merg părinții care își axează educația pe interdicții. Limitînd, în felul acesta, dorințele copilului, ei urmăresc supunere și ascultare. Care sînt rezultatele ?

În aceste condiții copilul crește timorat, lipsit de inițiativă și de voință și se obișnuiește să mintă, să fie ipocrit, fals. Conflictul „vreau — nu se poate" nu poate fi rezolvat nici așa.

Dacă vrem să-l atenuăm, trebuie să ajutăm copilul să înțeleagă pretențiile și cerințele noastre, să și le însușească, să le facă ale lui. Interdicțiile categorice și fără explicații, ca și libertatea excesivă, nu sînt metode care pot conduce la scopul dorit.

E. Savonko
V. Ciudnovski

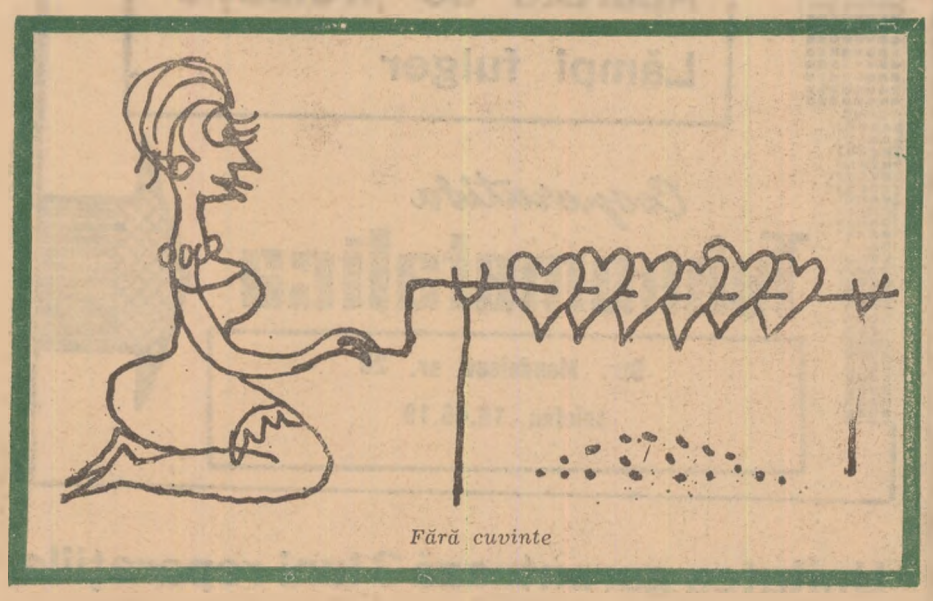

Fără cuvinte

TEMĂ DE IARNĂ

Despre sanie

În ciuda zăpezii care a întîrziat, vom vorbi pe scurt despre sportul cu sania.

Dar mai întîi puțină istorie. Cele mai vechi sănii de pe pămînt au fost găsite în Ural, în apropierea localității Nijni-Taghil. Arheologii le situează în mileniul al patrulea înaintea erei noastre. Sania este o creație populară simplă și desăvîrșită, ca toate creațiile populare. Ca mijloc de transport, ea e o invenție a vînătorilor din regiunile nordice, Siberia și Canada.

În Rusia veche săniile, ca și luntrile, erau un mijloc de transport național. Vechii slavi se înmormîntau împreună cu săniile lor.

Pînă în secolul XVII țarii ruși foloseau sania chiar și vara, în anumite ocazii solemne. Războaiele nu se puteau lipsi nici ele de sănii. Iar troicile au ajuns subiect de legendă.

De la scopuri utilitare sania a trecut la actul gratuit. Ea a intrat în joaca copiilor, în distracțiile adulților și în întrecerile sportive. De cîtva timp a fost inclusă și în programul Jocurilor Olimpice.

Sportul modern cu sania are două ramuri : bobslei și skeleton (săniuș).

Întrecerile de bobslei se organizează numai la bărbați. Săniile de concurs au două și patru locuri, volan și frîne.

La întrecerile de skeleton participă și femeile. Săniile pentru femei au un singur loc, bărbații folosesc paralel și săniile cu două locuri. Sigur că săniile de concurs sînt construite special pentru acest scop, dar nu au instalații suplimentare. Ele sînt dirijate cu corpul și picioarele. Rezultatele se stabilesc prin suma timpului realizat în patru încercări.

I. Bosteyneeva de la Casa unională de modă din Moscova, recomandă pentru noaptea de Revelion această rochie — combinație, în alb-negru, de catifea și dantelă brodată cu perle.

DE REVELION

Eleganță și fantezie

Femeile adoră să-și coase rochii elegante, poate fiindcă ele ne însoțesc în cele mai plăcute momente. Rochiile elegante exprimă mai deplin și mai categoric tendințele modei, urmînd schimbările ei mai docil decît celelalte.

Dar îmbrăcămintea elegantă mai are o particularitate. Dacă rochiile de fiecare zi, supunîndu-se cerințelor vieții, devin într-o oarecare măsură standard, cele elegante ne permit să ne punem mai bine în valoare individualitatea. Doar ne deosebim una de cealaltă nu numai prin culoarea ochilor și a părului, prin forma mîinilor și a picioarelor, ne deosebim și prin maniere, mers, expresia feței.

Arta de a ne îmbrăca constă tocmai în capacitatea fiecăreia de a-și găsi un stil și un gen în îmbrăcăminte. Iar moda actuală ne servește admirabil în această privință, prin marea libertate de mișcare pe care ne-o asigură. Nu numai în ce privește linia, ci și factura materialului.

La sărbătorile de familie, la seratele organizate în cercuri de prieteni rochiile pot abandona linia gravă, fiind mai cochete, mai lejere. Important e să le simțim comode, să nu ne stingherească mișcările.

Cele mai elegante, cele mai luminoase sînt, însă, rochiile pe care le îmbrăcăm de Revelion. Aici fantezia are teren nelimitat, linia nu cunoaște restricții. Să profităm, deci, de aceste avantaje pentru a arăta cît mai bine în apropiata noapte de Anul nou.

COAFURĂ

Afrodita și noi

Foarte curînd ne vom despărți de anul vechi și-l vom întîmpina sărbătorește pe cel nou. În aceste împrejurări, o coafură festivă este obligatorie. Coafeza moscovită Tatiana Konstantinova, laureată a cîtorva concursuri, ne propune o pieptănătură elegantă, frumoasă și realmente sărbătorească, atrăgîndu-ne atenția că trebuie să o asortăm neapărat la o rochie festivă.

Tatiana Konstantinova consideră inseparabile aceste două elemente ale cochetăriei feminine. În paginile revistei „Femme de nos jours" ea face, de altminteri, considerații foarte interesante despre evoluția coafurii în strînsă dependență de aceea a costumului.

Punctul de pornire îl constituie frumoasa noastră bunică mitologică, Afrodita. „Mă îndoiesc că Afrodita s-a născut din spuma mării — spune Tatiana Konstantinova — dar femeia care a servit de model sculptorului Praxitele se scălda precis în marea sărată. De aici firele de păr aspre, fin ondulate, ale sculpturii".

Coafura clasică lansată de Afrodita s-a bucurat de o longevitate pe care o pot invidia toate modele ulterioare. Ea a rezistat fiindcă se armoniza, într-adevăr, perfect cu faldurile grațioase și lejere ale vestmintelor epocii.

Evul mediu a șters cu brutalitate orice urmă de armonie, ușurință și grație. Rochiile au devenit greoaie, se montau pe carcase metalice. Coafurile au împrumutat și ele linii fade, lipsite de suplețe. Părul lins și foarte strîns se încreţea la tîmple ca o blăniță de astrahan, iar la spate forma un fel de cilți inestetici.

Secolul XVIII, somptuos și manierat, a adus crinolinele. Pentru o singură rochie era nevoie de zeci de metri de mătase, dantelă, panglici, de buchete de flori, floricele etc. Coafura a pierdut și ea măsura : au apărut perucile pudrate, înalte, ample, împodobite cu panglici și perle. Artificiozitatea [illegible] sipa inutilă îmbrăcau femeia ch[illegible] cap pînă-n picioare.

Vestmintele de la începutul secolului XIX n-au fost nici ele simple. Rochiile aveau talia foarte înaltă, panglici lungi care fîlfîiau în toate părțile, coafura era toată numai buclișoare, pretențioasă și barocă.

Și, în sfîrșit, secolul nostru XX — oftează Tatiana Konstantinova ușurată. Nevoia de simplitate și confort este o reacție firească. Pentru prima oară în istorie rochiile se scurtează. Se impune stilul sportiv. Femeia, care începe să

intre în viața socială, în producție, își tunde părul. Așa e mai practic. Și nici frumosul nu are de suferit. Părul scurt poate fi și el bine aranjat. Coafura pe care ne-o recomandă Tatiana Konstantinova este o dovadă : nu putem să nu fim de acord că ea pune admirabil în evidență eleganța și feminitatea.

40 460 REDACȚIA : București, Piața „Scînteii". Tel. 17.60.10. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.
Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii.